

309427

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5. } డిన్న పట్టణము 1918 సం॥ జూలై నెల 13 వ తేది శనివారము } సం. 88
సంపుటము. ౫ } కాళియా క్రి నా ను సంవత్సర ఆపాద మా న శుద్ధ పంచమి. } సంచిక ౮౮

కాళి యుక్తి సంవత్సరాది సంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది.

పింగళ సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, సైనిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజమ్మలును, దర్శనీయమ్మలును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడి సిద్ధముగ నున్నది.

కాగితముల కలపునం జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధముచేసి యుండుటవలన కలయేవారు	
జంటసే (వాసికొను టుచితము.	రెల రు 2-0-0
అంధదీపప్రతిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" అర్ధసంవత్సర " " " " " " " " " " " "	" " 0-12-0
అంధదీపప్రతిక సంవత్సర, లేక దీపప్రతిక 8 మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

అంధదీపప్రతికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

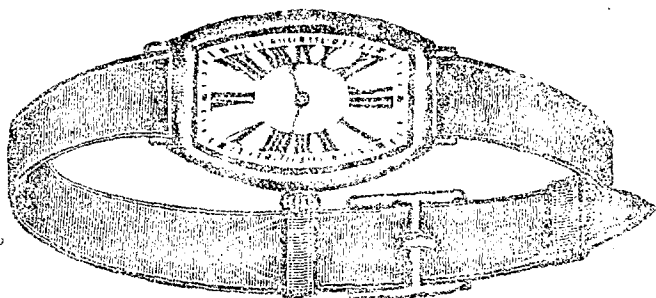
అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపాదము

తామరలైలము	గజ్జికలైలము	మోహినీలైలము
కట్టి 1-8 0-6-0	కట్టి 1-8 0-4-0	నీసా 1-8 0-12-0

అమృతాంజనము డిప్ 6, తంబుశెట్టి పిథి మదరాసు.

ఒక నిమిష మాలస్యమైనను !

ఒక గంట ఆలస్యమైనట్లే !

ఎలక్ట్రా వాచీలు

క్షణమైన తేడాలేక పని చేయును. ఏ దేశమందున్నను ఏ స్థలమందు యుంచినను సరిఅయిన గంటలను తెలుపును. భూనైస్యములకును, నావికాదళమునకు,

(1049)

వ్యాయామక్రీడాపరులకును అనుకూలించును.

గడియారములు పెక్కు రకములు మానవర్గ గలవు. నమ్మకమైనవి. చాల స్వల్పధరలు. సాగునైనట్టియు, అందమైనట్టిన్ని సరియైనకాలమును చూపునట్టిన్ని గడియారములను సప్లయ చేయగలవారము. జేబులో వేసికొనుటకును, మోటారుబండ్లకును, వేటకును, ప్రయాణమునకు పయోగించు గడియారములు కలవు.

అందఱి వద్దను దొరకగలవు.

విజయము: జి. ఇ. సంవత్సర శెట్టి అండుకో, ఎన్ ఫ్లవేడు, మదరాసు.

క్రీడాత్మక గోకాలక్ష్మి గోకతాంబ చక్రము

కట్టి 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

జి. ఇ. భూమి ప్రశ్నోకము.

మనవరు, అంధదీపప్రతికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు

కౌరవంబు

ఇది శ్రీ భక్తబోధిని యను పాటకము.

సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గమునుబాటుచేసి. అందరును జదివి తీరవలయును.

రెల 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు.

అంధదీపప్రతికా కార్యాలయము 7, తంబుశెట్టి పిథి, మదరాసు

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ (టేబు మాడ్యుల్) 888
ను, ఖముతో వచ్చువాడు సంకోపముతో పోవుదుడు.
గుణములేకని గుణావృత్తేయవారలకు రూ 100 ఇవ్వం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందుండవలసిన హోమోపతియే. అంగ, మూసాని, జీవనైర్వహణ పాత్రగానుబోధింపబడి. ఎన్ని దినములుంచినను మందు గుణముమాలగు, తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, ఇట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నవయోగించును. రెలపాకట్ 1-8 0-8-0 పోస్టేజి 0-8-0. 1 డబ్బా పాకట్ల రెల రూ 5-0-0. పోస్టేజి వేరు.

ఒకసారి 2 ప్యాకెట్లు తప్పించుకొనువారికి పోస్టేజి ఇవ్వం. వర్తకులకు 100కి 25 రూపాయలు కమిషన్ ఇయ్యబడును.

చిరునామా:— భవనలక్ష్మీ కంపెనీ, 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 69, 71, 73, 75, 77, 79, 81, 83, 85, 87, 89, 91, 93, 95, 97, 99, 101, 103, 105, 107, 109, 111, 113, 115, 117, 119, 121, 123, 125, 127, 129, 131, 133, 135, 137, 139, 141, 143, 145, 147, 149, 151, 153, 155, 157, 159, 161, 163, 165, 167, 169, 171, 173, 175, 177, 179, 181, 183, 185, 187, 189, 191, 193, 195, 197, 199, 201, 203, 205, 207, 209, 211, 213, 215, 217, 219, 221, 223, 225, 227, 229, 231, 233, 235, 237, 239, 241, 243, 245, 247, 249, 251, 253, 255, 257, 259, 261, 263, 265, 267, 269, 271, 273, 275, 277, 279, 281, 283, 285, 287, 289, 291, 293, 295, 297, 299, 301, 303, 305, 307, 309, 311, 313, 315, 317, 319, 321, 323, 325, 327, 329, 331, 333, 335, 337, 339, 341, 343, 345, 347, 349, 351, 353, 355, 357, 359, 361, 363, 365, 367, 369, 371, 373, 375, 377, 379, 381, 383, 385, 387, 389, 391, 393, 395, 397, 399, 401, 403, 405, 407, 409, 411, 413, 415, 417, 419, 421, 423, 425, 427, 429, 431, 433, 435, 437, 439, 441, 443, 445, 447, 449, 451, 453, 455, 457, 459, 461, 463, 465, 467, 469, 471, 473, 475, 477, 479, 481, 483, 485, 487, 489, 491, 493, 495, 497, 499, 501, 503, 505, 507, 509, 511, 513, 515, 517, 519, 521, 523, 525, 527, 529, 531, 533, 535, 537, 539, 541, 543, 545, 547, 549, 551, 553, 555, 557, 559, 561, 563, 565, 567, 569, 571, 573, 575, 577, 579, 581, 583, 585, 587, 589, 591, 593, 595, 597, 599, 601, 603, 605, 607, 609, 611, 613, 615, 617, 619, 621, 623, 625, 627, 629, 631, 633, 635, 637, 639, 641, 643, 645, 647, 649, 651, 653, 655, 657, 659, 661, 663, 665, 667, 669, 671, 673, 675, 677, 679, 681, 683, 685, 687, 689, 691, 693, 695, 697, 699, 701, 703, 705, 707, 709, 711, 713, 715, 717, 719, 721, 723, 725, 727, 729, 731, 733, 735, 737, 739, 741, 743, 745, 747, 749, 751, 753, 755, 757, 759, 761, 763, 765, 767, 769, 771, 773, 775, 777, 779, 781, 783, 785, 787, 789, 791, 793, 795, 797, 799, 801, 803, 805, 807, 809, 811, 813, 815, 817, 819, 821, 823, 825, 827, 829, 831, 833, 835, 837, 839, 841, 843, 845, 847, 849, 851, 853, 855, 857, 859, 861, 863, 865, 867, 869, 871, 873, 875, 877, 879, 881, 883, 885, 887, 889, 891, 893, 895, 897, 899, 901, 903, 905, 907, 909, 911, 913, 915, 917, 919, 921, 923, 925, 927, 929, 931, 933, 935, 937, 939, 941, 943, 945, 947, 949, 951, 953, 955, 957, 959, 961, 963, 965, 967, 969, 971, 973, 975, 977, 979, 981, 983, 985, 987, 989, 991, 993, 995, 997, 999, 1001, 1003, 1005, 1007, 1009, 1011, 1013, 1015, 1017, 1019, 1021, 1023, 1025, 1027, 1029, 1031, 1033, 1035, 1037, 1039, 1041, 1043, 1045, 1047, 1049, 1051, 1053, 1055, 1057, 1059, 1061, 1063, 1065, 1067, 1069, 1071, 1073, 1075, 1077, 1079, 1081, 1083, 1085, 1087, 1089, 1091, 1093, 1095, 1097, 1099, 1101, 1103, 1105, 1107, 1109, 1111, 1113, 1115, 1117, 1119, 1121, 1123, 1125, 1127, 1129, 1131, 1133, 1135, 1137, 1139, 1141, 1143, 1145, 1147, 1149, 1151, 1153, 1155, 1157, 1159, 1161, 1163, 1165, 1167, 1169, 1171, 1173, 1175, 1177, 1179, 1181, 1183, 1185, 1187, 1189, 1191, 1193, 1195, 1197, 1199, 1201, 1203, 1205, 1207, 1209, 1211, 1213, 1215, 1217, 1219, 1221, 1223, 1225, 1227, 1229, 1231, 1233, 1235, 1237, 1239, 1241, 1243, 1245, 1247, 1249, 1251, 1253, 1255, 1257, 1259, 1261, 1263, 1265, 1267, 1269, 1271, 1273, 1275, 1277, 1279, 1281, 1283, 1285, 1287, 1289, 1291, 1293, 1295, 1297, 1299, 1301, 1303, 1305, 1307, 1309, 1311, 1313, 1315, 1317, 1319, 1321, 1323, 1325, 1327, 1329, 1331, 1333, 1335, 1337, 1339, 1341, 1343, 1345, 1347, 1349, 1351, 1353, 1355, 1357, 1359, 1361, 1363, 1365, 1367, 1369, 1371, 1373, 1375, 1377, 1379, 1381, 1383, 1385, 1387, 1389, 1391, 1393, 1395, 1397, 1399, 1401, 1403, 1405, 1407, 1409, 1411, 1413, 1415, 1417, 1419, 1421, 1423, 1425, 1427, 1429, 1431, 1433, 1435, 1437, 1439, 1441, 1443, 1445, 1447, 1449, 1451, 1453, 1455, 1457, 1459, 1461, 1463, 1465, 1467, 1469, 1471, 1473, 1475, 1477, 1479, 1481, 1483, 1485, 1487, 1489, 1491, 1493, 1495, 1497, 1499, 1501, 1503, 1505, 1507, 1509, 1511, 1513, 1515, 1517, 1519, 1521, 1523, 1525, 1527, 1529, 1531, 1533, 1535, 1537, 1539, 1541, 1543, 1545, 1547, 1549, 1551, 1553, 1555, 1557, 1559, 1561, 1563, 1565, 1567, 1569, 1571, 1573, 1575, 1577, 1579, 1581, 1583, 1585, 1587, 1589, 1591, 1593, 1595, 1597, 1599, 1601, 1603, 1605, 1607, 1609, 1611, 1613, 1615, 1617, 1619, 1621, 1623, 1625, 1627, 1629, 1631, 1633, 1635, 1637, 1639, 1641, 1643, 1645, 1647, 1649, 1651, 1653, 1655, 1657, 1659, 1661, 1663, 1665, 1667, 1669, 1671, 1673, 1675, 1677, 1679, 1681, 1683, 1685, 1687, 1689, 1691, 1693, 1695, 1697, 1699, 1701, 1703, 1705, 1707, 1709, 1711, 1713, 1715, 1717, 1719, 1721, 1723, 1725, 1727, 1729, 1731, 1733, 1735, 1737, 1739, 1741, 1743, 1745, 1747, 1749, 1751, 1753, 1755, 1757, 1759, 1761, 1763, 1765, 1767, 1769, 1771, 1773, 1775, 1777, 1779, 1781, 1783, 1785, 1787, 1789, 1791, 1793, 1795, 1797, 1799, 1801, 1803, 1805, 1807, 1809, 1811, 1813, 1815, 1817, 1819, 1821, 1823, 1825, 1827, 1829, 1831, 1833, 1835, 1837, 1839, 1841, 1843, 1845, 1847, 1849, 1851, 1853, 1855, 1857, 1859, 1861, 1863, 1865, 1867, 1869, 1871, 1873, 1875, 1877, 1879, 1881, 1883, 1885, 1887, 1889, 1891, 1893, 1895, 1897, 1899, 1901, 1903, 1905, 1907, 1909, 1911, 1913, 1915, 1917, 1919, 1921, 1923, 1925, 1927, 1929, 1931, 1933, 1935, 1937, 1939, 1941, 1943, 1945, 1947, 1949, 1951, 1953, 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973, 1975, 1977, 1979, 1981, 1983, 1985, 1987, 1989, 1991, 1993, 1995, 1997, 1999, 2001, 2003, 2005, 2007, 2009, 2011, 2013, 2015, 2017, 2019, 2021, 2023, 2025, 2027, 2029, 2031, 2033, 2035, 2037, 2039, 2041, 2043, 2045, 2047, 2049, 2051, 2053, 2055, 2057, 2059, 2061, 2063, 2065, 2067, 2069, 2071, 2073, 2075, 2077, 2079, 2081, 2083, 2085, 2087, 2089, 2091, 2093, 2095, 2097, 2099, 2101, 2103, 2105, 2107, 2109, 2111, 2113, 2115, 2117, 2119, 2121, 2123, 2125, 2127, 2129, 2131, 2133, 2135, 2137, 2139, 2141, 2143, 2145, 2147, 2149, 2151, 2153, 2155, 2157, 2159, 2161, 2163, 2165, 2167, 2169, 2171, 2173, 2175, 2177, 2179, 2181, 2183, 2185, 2187, 2189, 2191, 2193, 2195, 2197, 2199, 2201, 2203, 2205, 2207, 2209, 2211, 2213, 2215, 2217, 2219, 2221, 2223, 2225, 2227, 2229, 2231, 2233, 2235, 2237, 2239, 2241, 2243, 2245, 2247, 2249, 2251, 2253, 2255, 2257, 2259, 2261, 2263, 2265, 2267, 2269, 2271, 2273, 2275, 2277, 2279, 2281, 2283, 2285, 2287, 2289, 2291, 2293, 2295, 2297, 2299, 2301, 2303, 2305, 2307, 2309, 2311, 2313, 2315, 2317, 2319, 2321, 2323, 2325, 2327, 2329, 2331, 2333, 2335, 2337, 2339, 2341, 2343, 2345, 2347, 2349, 2351, 2353, 2355, 2357, 2359, 2361, 2363, 2365, 2367, 2369, 2371, 2373, 2375, 2377, 2379, 2381, 2383, 2385, 2387, 2389, 2391, 2393, 2395, 2397, 2399, 2401, 2403, 2405, 2407, 2409, 2411, 2413, 2415, 2417, 2419, 2421, 2423, 2425, 2427, 2429, 2431, 2433, 2435, 2437, 2439, 2441, 2443, 2445, 2447, 2449, 2451, 2453, 2455, 2457, 2459, 2461, 2463, 2465, 2467, 2469, 2471, 2473, 2475, 2477, 2479, 2481, 2483, 2485, 2487, 2489, 2491, 2493, 2495, 2497, 2499, 2501, 2503, 2505, 2507, 2509, 2511, 2513, 2515, 2517, 2519, 2521, 2523, 2525, 2527, 2529, 2531, 2533, 2535, 2537, 2539, 2541, 2543, 2545, 2547, 2549, 2551, 2553, 2555, 2557, 2559, 2561, 2563, 2565, 2567, 2569, 2571, 2573, 2575, 2577, 2579, 2581, 2583, 2585, 2587, 2589, 2591, 2593, 2595, 2597, 2599, 2601, 2603, 2605, 2607, 2609, 2611, 2613, 2615, 2617, 2619, 2621, 2623, 2625, 2627, 2629, 2631, 2633, 2635, 2637, 2639, 2641, 2643, 2645, 2647, 2649, 2651, 2653, 2655, 2657, 2659, 2661, 2663, 2665, 2667, 2669, 2671, 2673, 2675, 2677, 2679, 2681, 2683, 2685, 2687, 2689, 2691, 2693, 2695, 2697, 2699, 2701, 2703, 2705, 2707, 2709, 2711, 2713, 2715, 2717, 2719, 2721, 2723, 2725, 2727, 2729, 2731, 2733, 2735, 2737, 2739, 2741, 2743, 2745, 2747, 2749, 2751, 2753, 2755, 2757, 2759, 2761, 2763, 2765, 2767, 2769, 2771, 2773, 2775, 2777, 2779, 2781, 2783, 2785, 2787, 2789, 2791, 2793, 2795, 2797, 2799, 2801, 2803, 2805, 2807, 2809, 2811, 2813, 2815, 2817, 2819, 2821, 2823, 2825, 2827, 2829, 2831, 2833, 2835, 2837, 2839, 2841, 2843, 2845, 2847, 2849, 2851, 2853, 2855, 2857, 2859, 2861, 2863, 2865, 2867, 2869, 2871, 2873, 2875, 2877, 2879, 2881, 2883, 2885, 2887, 2889, 2891, 2893, 2895, 2897, 2899, 2901, 2903, 2905, 2907, 2909, 2911, 2913, 2915, 2917, 2919, 2921, 2923, 2925, 2927, 2929, 2931, 2933, 2935, 2937, 2939, 2941, 2943, 2945, 2947, 2949, 2951, 2953, 2955, 2957, 2959, 2961, 2963, 2965, 2967, 2969, 2971, 2973, 2975, 2977, 2979, 2981, 2983, 2985, 2987, 2989, 2991, 2993, 2995, 2997, 2999, 3001, 3003, 3005, 3007, 3009, 3011, 3013, 3015, 3017, 3019, 3021, 3023, 3025, 3027, 3029, 3031, 3033, 3035, 3037, 3039, 3041, 3043, 3045, 3047, 3049, 3051, 3053, 3055, 3057, 3059, 3061, 3063, 3065, 3067, 3069, 3071, 3073, 3075, 3077, 3079, 3081, 3083, 3085, 3087, 3089, 3091, 3093, 3095, 3097, 3099, 3101, 3103, 3105, 3107, 3109, 3111, 3113, 3115, 3117, 3119, 3121, 3123, 3125, 3127, 3129, 3131, 3133, 3135, 3137, 3139, 3141, 3143, 3145, 3147, 3149, 3151, 3153, 3155, 3157, 3159, 3161, 3163, 3165, 3167, 3169, 3171, 3173, 3175, 3177, 3179, 3181, 3183, 3185, 3187, 3189, 3191, 3193, 3195, 3197, 3199, 3201, 3203, 3205, 3207, 3209, 3211, 3213, 3215, 3217, 3219, 3221, 3223, 3225, 3227, 3229, 3231, 3233, 3235, 3237, 3239, 3241, 3243, 3245, 3247, 3249, 3251, 3253, 3255, 3257, 3259, 3261, 3263, 3265, 3267, 3269, 3271, 3273, 3275, 3277, 3279, 3281, 3283, 3285, 3287, 3289, 3291, 3

స్వదేశీ భూదయమునకు

స్వదేశీ పరిశ్రమములు అత్యవశ్యకము

దంతచిక్కములు, కేశ తైలములు, నబ్బు, మొదలగు వానిని చేయు పరిశ్రమలు.

తపాలు ద్వారా గొరగముగా నేర్పబడును.

1 యాపాయి ఆడ్యుక్సునో (వాసుకోన్న) ఈ సంబంధమైన ప్రకటన మొదలగునవి పంపబడును.

సూపరింటెండెంటు కలెక్టరాండెస్సు స్కూలు.

(1141) తెలంగాణ సి.టి.

అమ్మతవలి

1154

మనోరంజకమైన నవల.

విజ్ఞానవర్ణన ప్రకారమునందు బంగారపతక పరిమళ పొంగి కించపరచుచున్న చిత్రము.

దీని పేరు 1-4-0

(గంధశైలి నవనామము) కథ రచయితము.

భావములు గంభీరములు. చదివి అనందించుటకు తగినది.

చిరునామ:- ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము

7, రెండుకెట్టిపేట, జి. టి. మదరాసు.

READY FOR SALE.

One crude oil engine, 60 Horse power, Roston maker, with complete Rice mill machinery which can work 400 bags daily Apply for full particulars to:-

Messrs. A. Subrahmanyam Sons, Land-Lords, and Proprietors, Gudivada.

రాజకీయ సంస్కరణములు

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు

మాంటాగ్యు మెల్టన్ ఫర్డ్ సంస్కరణ విశేషమున భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణముగూర్చి యీ వాక్యములు గానవచ్చుచున్నవి:

కలకత్తానగరమున వైశోపియనులు భారతీయులు ను కలసి నాగోసంగిన విజ్ఞాపనమునందలి ప్రధానాభిప్రాయానుగుణముగ సుకనూచనముగూర్చి కూడ మేము యోచించితిమి. ప్రస్తుత రాష్ట్రములను జాతులబట్టియో, భాషాప్రయుక్తముగనో చిన్న రాష్ట్రములుగా విభజింపవలెననియు, అందు మా నివేదికమున చేర్పించబడిన సంక్రమిక విషయ నిర్ణయమునకు ప్రభుత్వసభలను, ప్రభుత్వములను నిర్మించ వలె నున్నది యు నాదు నుడువు ను నాదు. అధికార యంత ప్రభుత్వము యధాప్రకారముగానే ప్రభుత్వనిషయ నిర్ణయము ను గావించుచు, రాష్ట్రమునంతను పాలించుచుండును; కాని భాషాభేద ప్రేటుకవున్నింటి కొసంగబడి, అందభివృద్ధి జెందుచుండుటచే, యానాతన నిర్మిత రాష్ట్రనిషయ సృష్టింపబడిన పిమ్మట రాష్ట్రీయకావన సభాధికారము జగ్గిపోవుటయు, కేవలము సలహానిచ్చుట తోడనేయునభివృద్ధి ప్రాప్తికొందరని వచ్చుటయు సంభవించును. కాని యిట్టి పిటి లో, రాష్ట్రీయ కార్య నిర్వాహక వర్గము వారి ఆనుమతిని యీ సభ వారు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ను, ఇండియా మంత్రికిని విజ్ఞాపనముల సంప్రకొనవచ్చును. ప్రేటు కవున్నింటి వృద్ధి నుండు కొలది వాని అధికారము పెంచబడును. ఈ విధముగ కుట్టకుదకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు తొలగిపోయి, భాషాభేదాంత ప్రభుత్వ సౌఖ్యము ననుభవించు స్వతంత్ర రాజ్యము లేవడగలవు.

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన

125

(విజ్ఞాన కాలపేజీ) ఆటో డిల్ బహార్. (విజ్ఞాన కాలపేజీ)

విజ్ఞానకాలపు దుశ్చిత్రమునది, సాటిలేని మనోహరమగు మహానగరము. ఆటో, హామోటార్, సారాయముగాని, కేర్వబడకడో సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్కల సారము.

ఏ రుచాలైన కొన్ని రిందువులు తెలుకరించినచో, మనోహరమగు నువాసన నిన్నులవించును.

ఈ క్రింది మహానగరము సీసాలలో ఉండును.

విజ్ఞానకాల (అర (దాం)	సీసా 1-5 రు	0.9-0
దుర్భరకము పై 1-4 (దాం	"	0.12-0
కేరకము 2	"	1.4-0
కేరకము 4	"	2.0-0

వి. సి. ఖర్చులు రు 0.40 ప్రత్యేకము.

వర్షిల, కట్టబడులందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమలలోను తొరకును. దీనిని ఆ నేకమగు నటులెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగడుపును సిపాన్సి ను, కార్డులైనను ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలించుడు. ఈ ఆటో నిల్వచోడయొక్క సులభమైన పరిశీలనచేయ గోరువాం దీగురువారికి ప్రాసినహో అజాగ్రత్తముగల మహానగరము ఉచితముగ పంపుదును.

వాణిజ్యమునకు అంగీకరించుకా ప్రగ్ అందు కమిషన్ కంపెనీ, నెం. 185, హమ్మింగ్స్ బిల్డింగ్, బొంబాయి. మద్రాసు రేజింటు:- మహాత్మా పురషోత్తమునాథ్, వైశాలివాదకోడ్డు, మద్రాసు.

The Glory of Man is his STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO. Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hypo-anaemic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) sent all over. highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients. Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man. Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested of the "Andhra Patrika" [669]

See descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the Erectruss (A. P. DEPTT) Sole Agency for the East, Batala (Punjab) India.

ఈ వైవిధ్యానమును గూర్చి మేము తగిన రీతిని యోచించితిమి. కాని దీనివలన చేసారు లాభములకంటె, నాటిల్లు నష్టములే యెక్కువగు నున్నవి. ఇట్టి సంస్థిత తరుణమున నైనను రాష్ట్రీయ సభలకు ప్రభుత్వమువారివై అధికారమును తగ్గింపవలెను నుచనకు దేశమున ప్రతిపాలము మెండుగు నుండును. ఇట్టి చర్య పురోభివృద్ధి నిరోధకమని ఖండింపబడును. ఇంతే గాక ప్రేటు ప్రభుత్వములు, వృద్ధి గావించబడిన స్థానిక స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనములు మాత్రమే గాక, నిజమగు పరిపాలనాధికారము గలిగియుండును. కావున కార్యానుచరణమున ననువర్తింపబడిన అధికారమును వారికొసంగుట వలసరము. విశాల ప్రదేశములబట్టి ద్వంద్వ ప్రభుత్వములని నష్టములు కొంత వరకు తగ్గినను, యేక ప్రదేశముననే రెండు ప్రభుత్వములును, రెండు కావనసభలును రెండుకాఖిల యువోగ్గీములును యుండుట సంభావ్యముకాదు. ఈ రెండు ప్రభుత్వములకు వికమత్య మేర్పడజేయుట కష్టపాత్యము; ఇంక మూలమున గలుగు అభిప్రాయ భేదములను ములభముగ సుర్భింపవీలకలుగు నేర దుశ్చయము వొడచుచున్నది. ఏక ప్రభుత్వమునందలి ద్వంద్వ రాష్ట్రములు సంఘర్ష మునొందునను నెడల, అవియే పరస్పరసహాయము నకుగూడ యుపకరించునని అంగీకరింపక తప్పదు. ఇట్టి వివిధాంశములకు ప్రత్యేక ప్రతిష్ఠాపనముల నిర్మించుటకంటె రెండును కలసి యేకాశయముతో నర్మించునట్లు చేయుట బుద్ధిమంతుల లక్షణము. ఏదియట్లున్న న, యీ వైవిధ్యానముతో మేముంగీకరింపకపోవుట కొక ప్రలల కారణము కలదు. పెద్ద పరిపాలనా ప్రదేశములలో నున్న యేక జాతి వారు తమకు ప్రత్యేక ప్రదేశముండవలెనను అభిప్రాయములు హిందూదేశమున గానవచ్చుచున్నను, రాష్ట్ర విభజనమునకు పకపకించు యెట్టి నూత్రమైనను విధానమున కంతకును అపాయకరముగ పరిణమించునని మాంశ్చితాభిప్రాయము. స్వీయరాష్ట్రాభిమానము వలన రాష్ట్రపు తెల్లల నిర్ణయించునపుడు పట్టుదల యెక్కువగు నుండునని చెప్పవచ్చును. ప్రజావాంఛానుగుణ్యముగ గావించబడిన రాష్ట్ర విభజనము దేశమున నసంతృప్తిని వ్యాపింపజేయుట నిశ్చయము. సామాజ్యకావన సభలో నీవిషయక మైన చర్చ వినినప్పటి నుండియు, యిట్టి ఘన సమస్యను, రాజకీయ సంఘర్షణలతో పాటు పరిష్కరింప బూతుల బుద్ధిమం ద్యమని మేము గ్రహించితిమి. కాని మావిధాన భాగముగ నూతన రాష్ట్ర నిర్మాణమును కార్యావాసకములగునని పరిత్యజించినను, ప్రస్తుతపరిపాలనా ప్రదేశములు కృత్రిమములనియు సాకర్మ విహీనము లనియు మేముంగీకరించుచున్నాము. పరిపాలనా ప్రదేశములు చిన్నవిగను, యేకముగను యున్నయెడల పరిపాలనా సాకర్మము లభించునని నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును. కావన నిర్మాణము మాతృభాషల మూలకముగ జరుగుటచే, అంగ్లభాషా సంపర్కములేనివారు రనేకులు ప్రజాహిత జీవనమున పాల్గొనవచ్చు ననువాదముజాతులబట్టిగాని, భాషాప్రయుక్తముగ గాని రాష్ట్ర విభజనము గావించవలెనను సమర్థకు ప్రాబల్యము నెసంగుచున్నది. అధికారకార్యముల నలున నిట్టి రాష్ట్రీయ పుష్కల రాజ్యమును ప్రజలవై జోనుపరాదనియు, యిట్టి కార్యము రాజకీయ సంస్కరణములకు నుండుగాని, పిమ్మట గాని తక్షణమే జరగకూడదనియు మేము నిశ్చయముగ విశ్వసింపుచున్నాము. కాని యిట్టి రాష్ట్ర నిర్మాణము అవసరమగుచోట అన్యోన్య అనుమతివై జరుగవలెనని మా అభిప్రాయము. కావున సంస్కరింపబడిన రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములన్నియు త్వరలో నీ విషయమున కుపకరించు విధానములవై రాష్ట్ర ప్రజల అభిప్రాయమును గనుగొనుట విధియని మేము వచించుచున్నాము. ఒకసాని, బీహారులను ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నిర్మించు విషయమును త్వరలో నిర్ణయింపవలెను.

తీమ్మరుసుమంత్రి చరిత్రము.

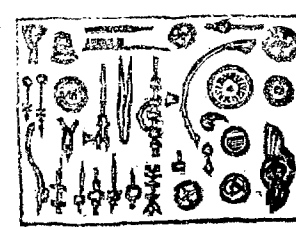
మూళ్లగో నాల్గవభారమునకు పతన గంధము.

ప్రతులకు శారదాపబ్లిషింగు కంపెనీ,

(1245) 185, హమ్మింగ్స్ బిల్డింగ్, మద్రాసు, అని వ్రాయవలెను.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH
WATCH & Co,
Dersilean Watches
Materials, Tools
BHENDI BAZAAR,
Post No. 9,
BOMBAY.

(881) ఈ క్షరములు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

పరాసు విమానదళము.

లండను, జూలై 12:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి— జానుమనమునందు 150 శత్రువిమానములను శేలగూర్చి 181 విమానములను నిరుపయోగము చేసితిమి. 600 టన్నులకుపై గా బొంబులతోయబడినవి.

శత్రువులను పారదోలుట.

పారిసు, జూలై 12:—కార్మీనిపట్టుకొనుటలో విల్లి యర్న కాటరెట్టునందుండి శత్రువుల విశేషముగా పోయిరి. ఇందులకు పరాసువారు చాల చిల్లరయంత్రములుచేసి ముఖ్యస్థానముల నాక్రమించి ముఖ్యవార్తలను గ్రహించిరి. అప్రజ్ఞ మిత్రుడు సమగ్రముగ నున్నది.

బ్రిటిషు వారి విజయము.

లండను, జూలై 12:—మెర్రెసుకు నైర్మలిన గురువారమునాడు మేము 120 మందిని 10 మరఫిరంగులను పట్టుకొని జాకోకు దక్షిణమున శత్రువుల నోడించితిమి. మెర్రెసుకు ఈ కాన్యమున మెటరెను యొద్దకు పోమెలు సమీపమునను దాడి చేసితి చాలమందిని పట్టుకొంటిమని బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి.

కొల్లను

పరాసు తూర్పురంగము.

లండను, జూలై 12:—పరాసుతూర్పురంగము నుండియు ట్లుప్రకటించుచున్నది. డెవోలిన్మెంట్ దక్షిణమున మనవిజయమునకు తరువార కోస్టిట్టా కొండనంతటిని వశపఱచుకొని దొత్తై నీకి మీద 4 మారికాలోయయందున్న గ్రామముల నన్నిటి నాక్రమించుకొంటిమి. మన యెడమవైపున ఇటాలియనులు కాఫాట్లమా కొండలను వశపఱచుకొనిరి. ఆస్ట్రీయనులకు విశేష నష్టము గలిగెను. వాక్యతమ దిహాలను క్షంపముచేసికొని గ్రామమునుగొల్లగొనుచు వెళుకను పోవుచున్నారు. మేసిడోనియను రంగమునందు ముఖ్యముగా మొనాస్టరు కుత్తరమునకు, కర్దారాకు పశ్చిమమునను శత్రువుల ఫిరంగులు తీవ్రముగా పనిచేసివి.

అల్బేనియా యుద్ధము.

పారిసు, జూలై 11:—వార్తాపత్రికలు పాతకుల దృష్టిని అల్బేనియా యందు మిత్రమండలి పురోగమమునై పునకు మరల్చుచు నెమెనై డెవోలిన్మెంట్ దక్షిణముననున్న కొండల నుండి శత్రువులను తరిమివేయుటయే మన ప్రథమకర్తవ్యమని తెలిపివి. అల్బేనియా జేతమునంతటి నాక్రమించుకొని ఆక్రీడా సరోవరమున కుత్తరభాగమువఱకు పురోగమమునలిపి బల్గేరియను సేనకు విషమస్థితి గలిగించుటయే కడపటి యాశయమని ఫిగారోపత్రిక వ్రాసివి.

ఆల్బానియాలో విజయము

రోము, జూలై 12:—ఆల్బానియాలో పురోగమము చాలకష్టము. విడివిడి సేనలు విడివిడిభాగములను ప్రత్యేకముగా నాక్రమింపవలసి యున్నది. మాపురోగమము వలన రణరంగమున చాలకొలదిమీటగులు సంకుచితము.

నై బేరియాలో జపానువారు.

లండను, జూలై 12:—మిత్రమండలివారు కోరెను నై బేరియాలో జపానువారు కల్పించుకొన నంగీకరింపలేదన జార్జయందు నిజమేమియునులేదు. జపానువారి భావమున మార్పులేదు. ఆమెరికా వారింకనుబదులు వ్రాయలేదు. ఇప్పుడు జపాను సేనలు నై బేరియాకు పోవుట నవసరమని జపానుద్రవ అంతరియమున్నారని బోకియోనుండి ఈ నెల 2-వ తేదీని రంతివార్త వంపజడెను.

చీనా

చీనాలో శత్రువులు

లండను, జూలై 10:—చీనాలోని శత్రుజేతములవారి విషయ మాలోచనలోనున్నది. శత్రుజేతములు వ్యాపారము చేయుటకుట కే మిమిను కన్పెషనులో నిరోధము లేర్పరచ జడిసివి. ఇంకనువారు వ్యాపారము చేయుచున్న టైపెన్ కై నతెలిసివో ఈ సభిలోని సభ్యులైనరై న తెలుప గోరదనని పార్లమెంటు ప్రజల సభలో బాల్కునగా రనిరి.

రష్యా

బోల్షెవిక్కుల భయము.

అంస్టర్డాం, జూలై 10:—బోల్షెవిక్కు ప్రభుత్వవ్యవస్థ యునవోకకు మాస్కోలో జగ్మము రానువారవర్గ కా ర్యాల యముననుండి రాయబారవర్గమునకు ప్రమాదము గలుగకుండ చూచుచున్నాడని టైమ్స్ పేర్కొనుట ప్రత్యేక వ్రాయుచున్నది.

ఉక్రేనియా యందు జగ్మమునుగ్రి.

లండను, జూలై 10:—క్విన్సగమునందలి జగ్మము రాయబారిని జగ్మము ప్రభుత్వమువారు పిలిపించి రని టైమ్స్ రంతివార్తలన తెలియుచున్నది.

సంకులయుద్ధము.

లండను, జూలై 10:—మాస్కో నగరమున పీఠులలో సంకులసమరములు జరుగుచున్నవని వాసిస్కుకీటంగు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. విద్రోహకారకులు రాజధాన నాటకకాల యందు ద్వారమున కడ్డకు నిలచి ప్రతి కిటికీయందును మరఫిరంగులను పెట్టి బోల్షెవిక్కునైకులపై గాలిపువ్వులు.

ఉక్రేనియా దక్షిణభాగమునను డెనరేలియా ఉత్తర భాగమునందును కలరా ప్రారంభమయ్యెనని జగ్మము వార్తా పత్రికలు వ్రాయుచున్నది. కలరా హంగరీలోనికొనూడ ప్రాకు చున్నది.

జకోస్లావకులు.

వెక్సెగు, జూలై 11:—బోల్షెవిక్కు మొదలు నెమోలటనిస్కు వరకును వ్రాస్నోదరస్కు మొదలు చిలియా బనస్కు వరకును గల ప్రజలమునం దంతటను జకోస్లావకులు బోల్షెవిక్కుల నోడించిరి. ఇక్కటస్కులో గూడ బోల్షెవిక్కు లోడింపబడినది విశేషముగా వ్రాసెను. జకోస్లావకు రంగమున సేనానిగానున్న మురావిపు ఆర్మీమాన్య చేసుకొన నని బోల్షెవిక్కు దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

జనరలు కార్మిలీపుగారు.

లండను, జూలై 11:—సేను సోవియట్లు అధికారము నంగీకరించెదన. మిత్రమండలి సహాయమును బడయు ప్రయత్నించెదను. జగ్మములపైకి సేను నడిపించెదను. సేను గొప్ప సేనతో రాష్ట్రపుయొద్ద నున్నాడు. దానుమండలువారు నన్ను మిత్రభావముతో నాదరించుటలే నని జనరలు కార్మిలీపుగారు ప్రకటించిరి మాస్కోనుండి రంతివార్త వచ్చినది.

లండను నుండి కేపుటానుకు రైలు మార్గము.

పారిసు, జూలై 11:—పారిసునుండి దాకరు పురము వఱకు రైలు మార్గమును వృద్ధిచేయుటకు జిబ్రాల్టరు జలసంధి యందు సముద్రమున ఇరువ గొట్టమునుంచి దానియందు రైలు మార్గము చేయుటకొరకు అనజ్జ నీయరెనని అర్జియన్స్ రైలువేకంపెనీవారు దరఖాస్తు పెట్టిరి. ఈ యేర్పాటును చేసినవో కట్టకడపట ఈ గొట్టము పూర్తియైనవెళుక లండనునుండి కేపుటోను వఱకు రైలు మార్గమేర్పడును. దాకరుకును దక్షిణమెరికాకును వ్యాపారస్థితులు బాగుపడును.

విమానయుద్ధము.

లండను, జూలై 11:—మన విమానదళము ఈ నెల 11 వ తేదీ యుద్ధమున అఫెక్టెర్ల రైలువేయరిములపై బొంబులువేసెను. అగ్నిగలుగుట కష్టమైనది. మనవిమానము లన్నియు నురక్షితముగా తిరిగివచ్చెనని మన మంత్రిగర్హమువారు ప్రకటించిరి.

రష్యాలో కలరా

లండను, జూలై 12:—ఆహార పదార్థములు చాలకట్కునగా నుండుటచే పెట్రోగ్రాదునందు కలరా మోయుగానున్నది. ప్రతిదినమును నుండుకొలది దాని బారి బడుచున్నాడు. కోరిలకాలము వరకును గడుపుట చాలకష్టము. ధాన్యపు పంటగల రాష్ట్రముల వారా హారపదార్థములను త్వరితముగా పెట్రోగ్రాదుకు పంపవలెనని అధికారులు వ్రాసిరి రష్యావారు వాయు వార్త నంపిరి.

సాంఘికవిప్లవకారులు.

పారిసు, జూలై 12:—సాంఘికవిప్లవకారులకు నాయకుడను ఆయుధదారులకు పెక్కుమూకలకు పామర జన సంఘములకు పెద్ద యువకు కెర్నా పుమాస్కోపై కేసువున్నాడు. అతడు ఎన్విరన్మను చేరెనని స్థావరమునుండి మేటిమకు వార్తవచ్చిరి.

స్థానిక వార్తలు

చెన్నపురి శాసనసభ:—చెన్నపురి శాసనసభ ఆగస్టు 18వ తేదీన ఉదయము 11 గం. చెన్నపురియందు జరుగును.

విద్యాభ్యాస డైరెక్టరు:— గృ. కె. హెచ్. స్టాను గారికి మూడుమాసముల ప్రివిలేజీ నెల వసంగబడెను.

దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మసమాజము:— అన్నా పిల్లేపీఠిలో 97 వ సంబంధ ఇంటియందలి ఉపాసనమందిరమున తేనటి ఆదివారమునాడు ఇ. గుబ్బుక్కన్నయ్యగారు ప్రార్థనసలిపి “ప్రాణప్రదానమగు మరణము” అను విషయమును గూర్చి యభ్యసించెదరు.

పెట్రోలియం లైసెన్సు కేసు:— మదరాసు హైకోర్టు వ్యాయావాది మ్యుకెంటు గ్రాంటుగారును, డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు జి. యస్. నైటుగారును లైసెన్సు తేకుడా పెట్రోలియమును తమ మోటారుబండ్లయందుంచి నందులకు రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటుగారు ఎగ్జూక్యూషను వారికి చెరియొక రూపాయ జరిమానా విధించిరి.

రాకలు:—కపాలాకాళా డైరెక్టరు జనరలు జి.ఆర్. క్లార్కు బి. సి. యస్ గారును స్వీయ సహాయోద్యోగి ఆర్. యస్. పర్సెల్ గారును ఇండియా దొరతనమువారి కంటి వార్తా కాల పుత్ర ఇంజనీరు ఆర్. మెడిక్టర్ సి. బి. ఇ. గారును చెన్నపురికి వచ్చిరి. వారిచట స్వల్పకాలము మాత్రమే యుండురు.

సినిమా ప్రదర్శనము:—మెసపాటేమియా యందు భారతీయ కార్మికులు చేసినవలన టెంగ్గూరులో క్రొత్త నైపునిపనులును తెలుపు పటము యీ నెల 18 వ తేదీతో వారంధమగు వారమున గెయిటీ తియేటరునందును, వచ్చేవారములో కార్మికులు క్రొత్త తియేటరునందును చూపబడును. ఇది క్రొత్త ప్రదర్శనము. ఇదివరకు గవర్నరుగారికిని వారిసతి మడికిని మాత్రమే ఉదకమండలమునందు చూపబడెను.

హిందీక్లాసు:— మహాత్మాగాంధీ మహాకవియని మహాదేవ దేవదాసుగంధి మహాకవియని కిటికల జబ్బుకేసియుండుటచే జూను 29 మొదలు హిందీక్లాసులకు నిలంబము కలిగి ప్రస్తుత మువారికి నింపాదిగ నుండుటచే తిరిగి క్లాసులు 10 వ తేదీ నుండియు ప్రారంభమైనవి. కాని క్లాసులు ప్రారంభమైన సంగతి విద్యార్థులకు బాహుళ్యముగ తెలిసియుండక పోవుటచే జాగ్రత్తపును క్లాసునందు చేరినవారు నైరతు చాలయంది ప్రతి దినమును హాజరుగుట లేదు. అందువలనను రాబోవు సోమవారమునుండియు పాఠములను యధావిధిగ ప్రారంభింపవలసికి కావున విద్యార్థులు మామూలుగ పాఠశాలకు దయచేయప్రార్థితులు.

మలయ చందనము

(1251) నెగరోగమునకు కుతారము. మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని తెలియదు. పత్తము లేదు. పిచికారీ మున్నగు కఠినచికిత్సల పనిలేదు. రుగ్మమైన మామలయచందనము ఎటువు, తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధముల నెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. డబ్బీ 1-కి 2-0-0. గంధర్వశార్మసీ, రాజమండ్రి.

లాభము పొందు సమాచారము

సకలవిధముల యందును గ్యారంటీ. మా కంపెనీయందు క్రొత్తమోస్తరుల అతినుందరమైన జనితనము గల నగలు అమ్మబడును.

దయచేసి మాక్యాటలూగును రప్పించి, ఒకతూరి అర్జరు ఇవ్వండి. మా వద్ద నగలుతీసికొనినవారు మరల బహుకృతిార్థ కొనరనుట మాకు నిశ్చయము. మీరు అర్జరు చేసేచూసిన ఇది వార్తవని మీకే తెలియును. (1234)

Address: The New Bombay Jewellery Manufacturing Co., 95, Sowcarpet, Madras.

(5-వ పేజీ తరువాయి)

స్వాతంత్ర్య సాధన ప్రయత్నములను యాంక్షముల పని త్ర రాజనీతి నెక్కిడ మరగుపరిచి? ఆర్థిక సంపాదనములను పాశ్చాత్యులకట్టి రాజనీతిపర్యాయము ప్రకాశించుటయు కడు దుష్కర్త. ఇట్టి ఆర్థికము, ప్రకాశమును రాజనీతిపర్యాయము అంక్షము దేశము భారతదేశభావమును సాధ్యమైనంతవరకు దలచిన యాంక్షము సామాన్యమునకును గడుశ్రేయోదాయ కంబు. అంక్షము దేశ రక్షణము భారతభూమికి స్వరాజ్యము నొసంగుట యని యాంక్షము రాజనీతిజ్ఞులు తలపవలయును. "అహింసా పరమార్థమే" అను ధర్మమును గ్రహించినదొక్క భారతీయులే. విశ్వప్రయత్నము లొనర్చి, కష్టములును కోర్చి ప్రాణధనములు ధారపోసి గాంధీజీయును, నెహ్రూజీయును, పట్టు దలనబూని, ధర్మసత్యముగల లక్షలు భించి సకలపాపదోష నకు గడంగి గర్విష్టమౌవలెంబు బూని మన స్వాతంత్ర్యముల బడచుటకు సంకల్పింపబడు కావలయును. మన యాస్పితా ధర్మమేదేవుడంద యెవరు అన్యధాగలరు? ఎవరికి సాధ్యమగును? సంస్కరణములు తెలుసుకుటతోడనే భారతరాజ్యముపై వెల వెలబోయి, తేజో విహీనమై మహుల స్థిర స్థాయిస్థ సం కల్పముల కెదురు జూచుచున్నది. భగతి పుత్రులమైన మనము శ్రీ గ్ర సిద్ధమండి మేల్కొంచి పురుషులై ప్రవర్తించి జేశా భ్యుదయమునకై నడుములు విగియగట్టి పుత్రధర్మమును నిర్వహించుట మనము ధ్య కర్తవ్యము. కలన రాజ్యములతి భారత భూమికి స్వపరిపాలన మొనంగునకు మన యాంక్షములను గాని, మన సుకృతపాపదోషము గాని, మన సత్యాగ్రహ క్రతంబును గాని, వీరేశ కన్య బహిష్కారంబు గాని విడనాడ కాలును. మన వాంఛిములను యాంక్షము ప్రజలను, ప్రపంచమునకును వెల్లడిపరుపవలయును. ఒక్కొక్కడి నూతన తేజమువొడమి హిందూదేశ మంతయు ప్రజ్వలిల్ల మనప్రియూర్తి నాయకులు (లోకమాన్యతిలకు, మహాత్మాగాంధీ, లోకమాత తిలకంబు) విప్లవంబును హక్కుల బూని పూరించి, రాజకీయ సంస్కరణను రంగమధ్యమున సున్నులై నిలవ వలయును. భారతప్రజలు వేశభక్తి పూరితులై ప్రాణధనముల లక్ష్యము జేయక, ధీరులై స్వాతంత్ర్య ధర్మము మీరక యాభారతదేశ ప్రియూర్తి నాయకుల వెన్నాడుడు.

ముస్తాబాద. శంకర వేంకటేశ్వరరావు.

* * * * *

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకుని సమాఖ్యమునకు:

అయ్యో, నేటి యాంక్షవైదిక పత్రికయందు మాంటే గు, సెయ్యునర్థ ప్రభువుగారు నివేదిక సంగ్రహమును బ్రచు రించినారు. ఆ ప్రచురణములలో నేటిమాచినను భారతీయా శీయములకు వ్యతిరేకముగ నన్నవి. 294 మాత్రముమాత్రము ప్రజలకుపయోగించునటు నిజము. హైందవ సంయుక్త రాష్ట్ర రాజ్యాంగ తంత్రమును గూర్చి చక్కగా యోజించవలసి యు న్నది. అంగ మంత్రీవర్గము వారికి నెక్కిటరీప్రేటు ఇక కాన్సి టువారును, వీరికి హైందవ దొరతనమువారును, వారికి మన ప్రాంతీయపాలకులను, సహ ప్రాంతీయపాలకులను, జవాబు వారి కహించునట్లు ప్రకృతియు రాజ్యాంగ విధానము ఏర్పడి యున్నది. స్వతంత్ర పక్షంబులను, అసభిమతావలను, నగు ఓల్లు సికిల్ సర్వీసు అధికారులతో నిబిడితమై, మన స్వాతంత్ర్యములకు, ఆదర్శములకు, నిరంతరము దింకముకలగు తేయు నెక్కిటరీప్రేటు కాన్సిలును తొలగించవలసినదనియు, హిందూదేశ రాజ్యాంగ మంత్రీ తక్కిన వలసరాజ్య మంత్రీ లతో అంగ సామాన్యమునకు సమానబడి సరియైన జవాబు చెప్పవలసినదనియు మనము, మన నాయకులు కోరుచున్నా ము. సాన్ల మెంటువారికి మనభారత రాజ్యాంగవిషయములను సంకల్పిగా జర్పించుట కవకాశము కలుగదుగనుక సామాన్య సంక్షోభముతోను తిప్పు తిదితరవిషయములలో మన హైందవ రాజ్యాంగమువారే స్వతంత్రించి సాంప్రదాయము సారముగ నెక్కిటరీప్రేటువారికి లోబడకుండ కార్యక్రమముజరింపవలెను. అట్లు జరిగినచో ఇండియామంత్రీగారికి యిండియా దొరతనము వారికిని యిండికలకు విలుచు జరుగుచుండు వివాదములు పరి వర్తకమై తిగుల రానేరవు. అప్పుడు మనయార్థిక స్వాతంత్ర్యము పునఃకలముగ నెలకొల్పబడును. కోశాధికారము మన హక్కుకై యుండవలెను. మనకు గావలసిన పుత్రికాశాసనము ఆయుధశాసనమునున్నను శాసనములను యిండియా మం త్రీగారు యంగీకార పక్రమముండదు. ఇట్లుండిన భారతీయ దొరలమువారికిని నెక్కిటరాజ్యాంగము కలిగినది కొందఱు భీతిచెందవచ్చును. కాని యెవరు భయపడుటకును, నొకరు

సన్నుతించుటకును మనము స్వాతంత్ర్య హక్కు కోరవలెను లేదు. స్వరాజ్యసాధనమునకు మూలవిత్తనములైన సభావిష యము లందుగాని, ఆర్థికవిషయము లందుగాని, ఏమాత్రమును ఆభివృద్ధి నూచనలు గనబడువలెను. మాంటేగ్యుగారు అంగ్ల యిండియనుల స్వత్యముల సతీకరింప జేయుటయే ప్రధానో ద్దేశ్యమని యెంచి యీ సంస్కరణముల నొసంగి గాని వేరువిధము న గాదు. ప్రకాశము విర హితమై, జనసత్యహీనమై, క్లిష్టమై, యున్న సంస్కరణముల నివేదించుటజూడ తామెక కళంకమును మాన్చే, మింట్రీచక్ర పులకల నాపాదించజేసికొనుటకే యని చెప్పవలెను. దేశీయ లారా! ఇకనైన వెనువెంటనే సంస్కరణములను విమర్శించి ప్రత్యేకముగ మొకపథ గావించి యందు చర్చించి బ్రిటిషు మంత్రీవర్గమువారికి నివేదించ బ్రార్థించుచున్నాను. ఇనియు నుగాక ప్రతియూర ప్రతిపట్టణమున సభలు గావించి తమ యశస్వతీని తంత్రీవార్తల మూలముగా అంగ్లభూమికి వెలియ బజిలి తీవ్రాందోళన గావించినగాని ప్రయోజన మావంతయు లేదు.

వెదచెలుగురు కోన మేకట రాయశర్మ. జూలై 10.

వాతావరణస్థితి

1918 సం॥ జూలై 13-వ తేది శనివారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మీ 24 గంటలలో అత్యధికముగ వర్షపాతము	మీ 24 గంటలలో అత్యల్పముగ వర్షపాతము	మీ 24 గంటలలో వర్షపాతము	మీ 24 గంటలలో వర్షపాతము	మీ 24 గంటలలో వర్షపాతము
గోపాలపూరు	88.2	80.0	...	13.58	11.88
వాల్తేరు	100.1	81.1	...	7.38	9.62
కాకినాడ	98.4	79.7	...	9.78	9.24
బందరు	104.2	81.0	...	7.65	8.81
గుంటూరు	105.5	81.8	...	5.91	9.21
నెల్లూరు	104.2	83.4	...	4.38	3.72
చుద్రాగు	108.0	82.5	...	7.99	4.96
హైదరాబాదు	99.5	75.8	...	4.80	8.84
అనంతపురము	95.8	74.2	...	4.10	4.98
బళ్లారి	95.7	74.2	...	2.47	5.38
కర్నూలు	99.8	77.1	...	5.08	6.72
కడప	92.6	81.8	...	2.04	6.88
తెంగుళూరు	87.8	65.0	0.01	10.91	10.36
నెల్లూరు	100.0	80.0	...	6.12	7.52
సేలము	97.8	74.2	0.88	8.82	11.13
కోయంబుత్తూరు	91.8	72.7	...	4.94	6.19

వాయుభారమునందు మార్పు అతిస్వల్పము; వాయు వ్యాప్తియందు ముఖ్యమైన మార్పులేదు. వాయుగతి సామాన్యముగను వాయుబలము మామూలుకంటె నెక్కువగు కల రు. దక్షిణమునందు వాయుమండలము సంబంధితమగు నూచ నలు కనపించుచున్నవి. దక్షిణాదిని ఉజుమురులుచున్నను, నేటి ప్రకటనము నందు చెప్పినదానికంటె సర్వత్ర కొన్నిజల్లు లు పడియుండుటచే కాబోలు మధ్యమోష్ణము తగ్గి సర్వత్ర మామూలు కంటె నది తక్కువగు కలను. ద్వీపకల్పపు తుత్తర భాగమునందు పగటి వేడిమి మామూలుకంటె 12 డిగ్రీలకంటెను మించి యున్నది. గుంటూరునందు వేడి 105 డిగ్రీలు కలదు. రాత్రి వేడి మామూలుకంటె అదనముగనున్నది. నెల్లూరునందు వేడి 4 డిగ్రీలకంటె. వాయువునందు అదృత తక్కువ. పల్ని మండలమండలములందు తీవ్రతక్కిన ప్రాంతములందు మబ్బులు వృద్ధియైనవి. స్థానికముగ రాజధానియందలి పూర్వార్ధభాగ మునందు ఉరుము లరుచుచున్నను.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

మంచువలన నష్టము.

వాషింగ్టన్, జూలై 12:—ప్రజలులో సోషలిస్టుల కోత్తగా వేయబడిన కాఫీతోటలకును చెరుకు అముదము ఫల వృక్షములతోటలకును మంచువలన చాల నష్టము కలిగినది.

కలరాకు భయపడ నద్దు.

డాక్టరు జె. కె. రావుగారి సూచనాపతనికి కలరాను చెండుకుంటుంటే తప్పక తుడుక్కును. మందు నుపయోగింపవల సిన విధము మందుతో పంపబడును. వెల 0-8-0 మాత్రము. (1209) ధన్వంతరి ఆశ్రమము, 45, బి. స్ట్రీట్, బ్రిటిష్, వ.ద్రాసు.

బాలురే వీరులు

విజయనగరాజుల కథలు 0-3-0
చిత్తూరురాజుల కథలు 0-4-0
దిల్లీ చక్రవర్తుల కథలు 0-4-0
గోల్కొండ నవాబుల కథలు 0-2-0
ఈ చరిత్రలచే మన బాలురు పీరు లగుదురు.
839 మా నేజరు, కలాభివర్ధని, వాసుదేవం, రామచంద్రపురం పోస్టు, నోవానరి జిల్లా

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్
సం॥ 1874 స్థాపితము. హెడ్ క్వార్టర్సు, బొంబాయి.

మా సొమ్మును గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీతో దాచుకొందుము. తక్కిన వారందరును అటులనే చేయవలయు నని హెచ్చరించు చున్నారము. ఇంతకంటె నురక్షిత మగు పద్ధతి వేరొందు లేదు. (672) మంచివడ్డి దొరకును. యుద్ధపత్రములను కొనుడు.

Oriental Assurance Buildings, Post Box No. 8, Madras.

Un-corrected
ALLAHABAD, July 12.
The "Pioneer" understands that the measures taken by the Government of India to increase the production of salt have proved very successful and that there appears to be no reason why the abnormal prices should be charged for this commodity.
Influenza has now reached Bagalore via Poona and Madras and so many have been taken ill among the sorters at the General Post Office, that the delivery of the mails was delayed. The outbreak has also reached Cannanore on the west coast.
In the United Provinces June produced more combatant recruits than any of the past twelve months, 7918 being enrolled, but still short of 10,000, required every month. Bareilly holds the first place with 639 recruits, the result being attributed to the safe return of a large number of the members of the labour corps from France with their pockets full of money.
CALCUTTA, July 15.
Nearly every home and household have been affected by the new epidemic. All hospitals and dispensaries are kept busy attending to patients. Public business is considerably affected. Mercantile trading firms, banking, corporation, Government establishments, Railway, Post and Telegraph offices are all working short-handed. On Friday the Police Court presented a gloomy deserted appearance. There was an unprecedented fall in the number of litigants. The Bar library was comparatively empty and the Chief Magistrate has been attending the court for some days.
An hawas telegram says:—The French gained success in Morocco on the 12th and 13th June securing a definite connection between Algeria and Morocco through Innaoun Valley.

రాష్ట్రపునర్విభజనము
భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములు

మాంటేగుగారి నివేదనమునందు రాష్ట్రపునర్విభజనావసరమును సంగీరించినట్లులు వేరొక చోటను ప్రకటించిన భాగము విశేషము చేయుచున్నది. మాంటేగుగారు ఈ సిద్ధాంతమునకు ప్రముఖత నొసంగుటకు కర్మిసుగారి సంస్కరణ విధానము గారణమని విదితమగుచున్నది. కర్మిసుగారు “బాధ్యతాయుత పరిపాలన ఘాతనారంభముతో రాష్ట్రవిశాలమును సయితము క్షయింప వలయును” అని వ్రాసియుండిరి. మరియును “హిందూదేశమునందు బాధ్యతాయుత పరిపాలన మొత్త విలంబముగ వ్యాప్తము గావలసియున్నను రాజ్యాంగములందు మాతృభాషాప్రయోగము అత్యంతావసరము. ప్రజాస్వామ్యత్యాగమునకు మాతృభాషలు సాధనములు” అని కర్మిసుగారు వ్రాసియుండిరి. హిందూదేశవటమునంతను సంస్కరణములను జేయునపుడే మార్పుట యవసరమనియును తదనంతరము దుస్తరమనియును కర్మిసుగారు ఘంటాపథముగ నిర్ధారణచేసిరి. మాంటేగుగారు నివేదనమునందు

“ప్రస్తుత రాష్ట్రములను జాతులబట్టియో, భాషాప్రయుక్తముగనో చిన్న రాష్ట్రములుగ విభజింపవలెననియు, అందు మా నివేదికమున జేర్చినబడిన సంక్రమిత విషయ నిర్ణయమునకు ప్రభుత్వసభలకు, ప్రభుత్వములను నిర్మింపవలెననియు వారు సూచించుచున్నారు.”.....ఈ విధముగ తుట్టతుడవ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు తొలగిపోయి, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ సౌఖ్యము ననుభవించు స్వతంత్ర రాజ్యము తేర్చడగలవు.”

అని తెలుపబడినది. కాని కర్మిసుగారి విధానమునందు మాంటేగుగారుచూపిన లోపములు ఆంధ్రుల విన్నపమునందులేవు. కర్మిసుగారు భాషలను బట్టి యుపరాష్ట్రములను నిర్మింపమని కోరిరి. ఆంధ్రులు వారి విన్నపమునందు భాషలనుబట్టి ప్రత్యేకరాష్ట్రములను నిర్మింపమని కోరిరి. ప్రత్యేకరాష్ట్రములు ఏర్పడినపుడు మాంటేగుగారు సూచించిన సంస్కరణము సంతయము తొలగిపోగలవు. మాంటేగుగారు సంపూర్ణముగ వాంగ్మాధికారుల సమ్మోహమునందు బడిరని సమ్యవలసి యున్నది. రాష్ట్రవైశాల్యము తగ్గుట రాష్ట్రాధీశులకు సమ్యతముగాదు. ప్రజల వాంఛితములను మాంటేగుగారు గనుగొనుటకు ప్రయత్నింపలేదు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజనమునందు సదభిప్రాయమును దెలుపుచు నిరాకరించుటకు కారణముల నిలులు తెలిపిరి.

“పెద్ద పరిపాలనా ప్రదేశములలో నున్న యేకజాతి వారు తమకు ప్రత్యేక ప్రదేశముండవలెనను అభిప్రాయములు హిందూదేశమున గానవచ్చుచున్నను, రాష్ట్రవిభజనమునకు పరిమితమై సూత్రమైనను విధానమున కంతకును అపాయకరముగ పరిణమించునని మా నిశ్చితాభిప్రాయము..... కాని మావిధాన భాగముగ నూతనరాష్ట్ర నిర్మాణమున కా ‘ర్యానానకూల్యమని పరిశ్రమించినను, ప్రస్తుతపరిపాలనా ప్రదేశములు కృత్రిమములనియు సౌకర్య విహీనములనియు మే మంగీకరించుచున్నాము. పరిపాలనా ప్రదేశములుజ్ఞాతవిగను, యేకముగను యున్నయెడల పరిపాలనా సౌకర్యము లభించునని నిశ్చయముగ చెప్పుచును. కానననిర్మాణము మాతృభాషల మూలకముగ జరుగుటచే, అంగ్లభాషా సంజర్జము లేనివారనేటలు ప్రజాసిత జీవనమున పాల్గొన వచ్చునను వాదము జాతులబట్టి గాని, భాషాప్రయుక్తముగ గాని రాష్ట్ర విభజనము గావించవలెనను సమన్యకు ప్రాబల్యము నొసంగుచున్నది. అధికారకార్యముల వలన నిట్టిరాష్ట్రీయ పునర్నిర్మాణమును ప్రజలవై జోనుపరాదనియు, యిట్టి కార్యము రాజకీయ

సంస్కరణములకు ముందుగాని, పిమ్మట గాని తక్షణమే జరుగజూడవలయు మేము నిశ్చయముగ విశ్వసించుచున్నాము.” మాంటేగుగారు రాజ్యాంగ విధాన నిర్ణయమునందు బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును స్థాపించుట యవసరమనియును వా మార్గము నవలంబించుచున్నా మనియును ప్రతిపాదించిరి. కాని ఆ విధాన ప్రాప్తికి సాధనమైన భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సూత్రమును ప్రయోగించుటకు శంకించిరి. ఇతర విధానములందు మాంటేగుగారి సూత్రములకును నిర్మాణములకును సమన్యతయు గలుగుట దుర్భలము. ఆంధ్రు లీ విషయమై నిరంతరం దోషింపవలెనని వారి యాశయప్రావణము సాధ్యమగును. మాంటేగు విధానము శాసన రూపమును దాల్చుక పూర్వము ఆంధ్రులు పార్లమెంటు సభ్యులకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రసిద్ధాంతమును విప్పి చెప్పుటకు బూనుకొనుట యుచితము.

మెయిలుపత్రిక దుర్భాషలు

మెయిలుపత్రిక స్వరాజ్యవాదులను “మెక్సిమిలియన్, నెకెక్షీన్ బోల్షివికులు” మొదలగు దుర్భాషలతో సరిజేసింతుట పనిగా పెట్టుకొనినది. తిట్లవలన పోయినదేమియును లేదు. కాని తిట్లకు తిట్లే సమాధానము నొసగగలవు. ఆ సమాధానము అధికారవర్గపు జాతియందు క్రోధమును ప్రజ్వలించేయును గదా? హిందూదేశమునందు జీవయాత్రను గడుపుచు హిందవులను నిండించెడి అంగ్లేయ స్వాధీపరులకు తగినపేరు పెట్టిన నది రాజద్రోహ నేరారోపణముగా బరిణమించును. ఆంగ్లో హైందవపత్రికల దుర్భాషలను విని యానందించుటయును గర్హించుటయును పాలక పాలిత వర్గమునకు సహజమైనది.

శీతోష్ణ జ్వర ప్రచారము

ఆరువారములనుండియును హిందూదేశమునందు నూతనమైన జ్వరము వ్యాపించుచున్నది. ఈ జ్వరము మొదటను బొంబయందు ఆరంభమైనది. ఇప్పుడు కలకత్తా చెన్నపట్టణములకు వ్యాపించినది. లక్షణములు కైత్యము జ్వరము మెల్లము. నుమారు మాడుడిగములండి క్రమముగా తగ్గిపోవును. జ్వరమువలన ప్రాణభయము లేదు గాని దుర్బలత్వము గలుగుచున్నది. ఈపట్టణములందు 100కి 50 వంతున జనులు జ్వరమువలన బాధపడుచున్నారు. కలకత్తాయందు యూరపీయకులకు సయితము వచ్చినదని నేటికి తితివార్తలు తెలుపుచున్నవి. ఈ జ్వరములవలనను కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలు నిలుపుదల చేయబడునని తెలియుచున్నది. ఇతర ప్రాంతములందును వా రీవిషయమై తగిన శ్రద్ధను తీసికొని ఆరోగ్యమును గాపాడుకొనుట యుచితము.

పాతిపెట్టిన కత్తి - యుద్ధసహాయము

ఈకీర్తి క్రిందను యుద్ధప్రకటన సభవారిక కథకు ప్రయించిరి. ఒకనికి తండ్రినుండి వాడిగల కత్తి సంక్రమించెను. కొడుకు కత్తిని దొంగలనుండి కాపాడుటకై భూమియందు పాతిపెట్టెను. దొంగలు ఈసంగతిని విని వారినిదబడి సంహరించి ఆస్తి సహకరించిరి. వర్తమాన మహాసంగ్రామమునకు దేశ సంరక్షణమునకు ఆయుధములే కాకను ద్రవ్యమును నశ్యకసరముగనున్నది ప్రజలందరును వారి ద్రవ్యము నిగుపయోగము వాచకును పాలకులకు అర్హుగ నిచ్చి విజయమునకు దోడ్పడవలయునని కథరూపమున యుద్ధప్రకటన సంఘము వారుపదేశించుచున్నారు. విజయమునకై ప్రజలు సహాయము చేయుట ధర్మమని మేము ప్రజలను హెచ్చరించుచున్నాము. కాని ప్రకటన సభవారిక సందర్భానుకూలముగ నున్నదని చెప్పుటకు వలదు పదము ఒకరూపాయి అయినను పుట్టుకను జరులు గిజ గిజ లాడుచున్న సమయమునందు ప్రజలు సొమ్మును పాతిపెట్టినారని గాని వాచిపెట్టి వారిగాని తలచుట భ్రమయని మాత్రము చెప్పవలసి యున్నది.

సంస్కరణములు-కలకత్తాభిప్రాయములు.

కలకత్తా ప్రముఖుల అభిప్రాయములు సంస్కరణములను గురించి నేటిపత్రికలో జరువవచ్చును. ఆంగ్లో హైందవుల కీ సంకల్పము పరమానంద వాయకముగా నుండుటలో నేను యాశ్చర్యముపడెను. వారనుభవించుచున్న ఆచార్యములకా

అధ్యంతరము కలుగలేదు. వారి స్వదేశవిదేశ వ్యాపారమునకా లోటులేదు. వారి చిత్తబద్ధములకా నష్టము కలుగలేదు. మన దేశములో దేశీయులవలయు వారికున్న అధికారములకు గాని, వారనుభవించుచున్న మితిమీరిన లాభములకు గాని ఒక్కటిసమయమున నష్టముకలుగలేదు. దేశస్థుల చేతిలోకొంతగాక పోయిన కొంతయైనను అధికారమునప్పించువల వారి పాలనవర్గము వ్యాపారరీత్యాఅనుభవించుచు అధికానుభోగములను తగ్గింపజూడవచ్చును. అట్టిమోసమేదియు యూరోపియనుల వత్తుటలకు లేనప్పుడు వారు భుజముల నెగరిజేయుచు ఆనందించుట సహజమే. మాంటేగుగారు మెసపటేమియూ రిపబ్లికను విమర్శించుచు చేసిన యుపన్యాసము వారిని అగ్రహవీతితులనుగా జేసినను, ఆయన నెమ్మదిగా నీటి కలలోనే కడుటవలన మాంటేగుగారిని వారితేని ఆశీర్వాదింప వచ్చును. ఈసంస్కరణముల నిష్ఫాల్స్యమును కనుగొనిన ఇంగ్లీషుపేజ్ పత్రిక వారిచుకట్టును ఉద్యోగముల వయపుకు మరల్చి మాంటేగుగారును, మెమ్ముఫోర్డ్ ప్రభువును నినిలు సర్వీసులో 100కి 80 చొప్పున ఉద్యోగములను భారతీయుల కీయకలసివదలదు. ఈమెత్తమును సాలుకు 100 కి 1 1/2 చొప్పున వృద్ధి చేయుచుండ కలసివదలనియు సిఫారసు చేయుట కేవలము అవసరమనియు ఖండించుచున్నది. పది పండ్లెండెండ్ల లోపల యూరోపియనుల సంఖ్యకంటె భారతీయుల సంఖ్య పారనేవోద్యోగములలో అధికము కావచ్చునట. ఈసంస్కరణముల కొండనశ్రమియెలకనుపట్టుటతో సమానమయినవి. పదియోద్యోగముల నయిన నిచ్చి, భారతీయవిద్యాధికులను సంస్కర్తలు తృప్తిపఱుటరాదా? ఇచ్చటగూడ నేమియులేకుండ చేయవలయునని ఇంగ్లీషుపేజ్ పత్రికయొక్కయభిప్రాయము. ఇక కలకత్తా మితవాద నాయకులలో కొంతమందికి సంస్కరణములు అప్లౌడ కరముగా నేయున్నవి. వీరిలో కొందరు చాల మార్పులు చేయబడవలయునని అభిప్రాయ పడుచున్నారు. జాతీయవాదులు సంస్కరణములు మనీషూనీ మాలేమకాయనుచేతికిచ్చుచున్నవనియు, అధికారవర్గము యొక్క సంరక్షణత్వము వృద్ధియగుచు గాని తగ్గదనియు, ఈసంస్కరణములు దీర్ఘదృష్టిగలవారిని మోసముచేయ జాలవనియు, ప్రాస్పెక్టులు మాంటేగుగారు చేసిన మోహంపు కలలోజిక్కు కొనుచున్నారనియు ఘంటాపథముగ జెప్పచున్నారు.

మా యభిప్రాయము మాంటేగుగారి విధానము అలాచేతిలో వైకుంఠమును జూపుచున్నదని ముందు యెప్పటికీ శోధనదంతయు పూర్తిగా మనకురాగలదట. ఇప్పుడు గట్టిగా మనచేతికి వారిచ్చిన దేదీయో చూచు కొనినయెడల అనిపార్టీ, మాంటేగుగారు ఆకాశమునకును భూమికిని మధ్య దేదీప్య మానవయిన కాంతులతో వెలగుచున్న స్వగాజ్యమందిరమును నిర్మించియున్నారు. కాని వారికి మెట్లనుగట్టుటకాని ఆందు కాపురము చేయవలసినవారు భారతీయులని గాని ఎందుకలననో మఱచి పోయినారు.

బర్మాకు తింతివార్తలు:—బర్మాకు ఆగ్గరి తింతివార్తలు పంపబడవని అధికారులు ప్రకటించిరి.

మేజరు నవాబ్జాదా ఆలీమల్లాఖాన్ (భోపాల్) గారు తమ పందెపు గుఱ్ఱముల నన్నిటిని యుద్ధమిత్రము ప్రభుత్వము వారి కొనగిరి.

అరణిమండల హోమురూలుసభ:—సంస్కరణములను గూర్చి ఆలోచించుటకు ఈనెల 25-వ తేదీన ఈసభ జరుగునని అరణి హోమురూలు సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

కలకత్తాయందు నూతన జ్వరమభివృద్ధి నొందుచున్నది. వ్యాధులనేట లీ జ్వరములతో ప్రకృతిబట్టి. 40 మంది కన్యమ్ము కాఖోద్యోగులకు జ్వరము వచ్చెను. విద్యార్థి వనతి గృహములందలి బాలురలో సగముమందికి జ్వరములు తగిలెను.

చందనశైలము:—మైసూరు సంస్థానమున అభ్యుద్ధావాటకుటనుగాను చందనశైల పరిశ్రమను (మంచినంధపునానె) ఎక్కువ వృద్ధిలోనికి తెచ్చుటకు చాలపట్టుదలతో పనిచేసెదరని తెలియుచున్నది.

రంగూనులో రసాయన ప్రావీణముల నన్నిటిని, వలసలను ఓమధులను మున్నగు వానిని తయారుచేయుట కొకకొక కంటెనెర్ స్థాపింపబడినది (ఇ. ఎం. డి. జేజాకంటెనెర్) ఈకంటెనెర్ కర్యాలయము కొఱకు విరావతీ నది నుండి 18 1/2 యకరములు స్థలము తీసికొనబడినది. ఈ ఫ్యాక్టరీ గాత్రంబగట్లు పని చేయును.

రెండవ యుద్ధమునకు

(1197)

ద ర ఖా స్త లి పు డ వే షీ త ము లు.

ఈ యుద్ధము నూటికి రెండువంతుల వ్యతిరేకము లేదు. ఈ యుద్ధమునకు ప్రతిముఖ మరల 1921వ సంవత్సరములో నూటికి నూరురూపాయలు యివ్వబడును. 1923 వ సం॥లో గూడ నూటికి నూరురూపాయ లీయబడును. 1925సం॥లో 100-కి 103 రూ॥ను, 1928లో 100-కి 105 రూపాయలును కర్రములనుకొనువారి యిష్టప్రకార మియ్యబడును.

ఇంతకంటె భద్రమైన సొమ్ముదాచుకొనుపద్ధతి వేరులేదు.

ఈ ప్రకటననే దరఖాస్తుగ ఉపయోగించుకొనుటకు దీనిని చివరి మీ చేతువాసి పంపుడు.

ద ర ఖా స్త న మూ నా.

మదరాసు బ్యాంకింగ్,..... 1918.

కో క థ ప లి,

అయ్యా,

ఇందులో .....రూపాయలచెట్టును లేక రొక్కమును పంపుచున్నాను.

దీనికోక యుద్ధమునకు ప్రతిముఖ (సామిగిరినోటు *) మొదలైనవిని నిమిషమున మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈ ప్రత్యేక సొమ్మును ఏ సంవత్సరములో సొమ్ముకావలయునో, ఆ సంవత్సర మందలి తక్కినవానిని కొట్టివేయుదు.

* 1921, 23, 25, 28 సంవత్సరములలో వాపసుచేయవలయును.

పైజరిలో ఇవ్వబడును.

ఇట్లు విశ్వసనీయుడు.

చేరు.....నివాసము..... (సమీక్షాగ్రామము) (వాయుడు).

వి రో పా మ హా నం గా మ ము

(రైలుకు విశేషము.)

ఇంగ్లండు

శత్రు వ్యాపారపు ఏర్పాటులు

లండను, జూలై 11:—పార్లమెంటునందు ప్రజాశ్రుతి నిధిసభలో రోజుల్లో కేవలము విశేషములవారములను గూర్చి ముచ్చటించుచు ఈ విషయములను గూర్చి యోచించునపుడు శత్రువులు ప్రజలకు ఇంకను జేయుచున్న దుర్మయములను ఆ కార్యములను మనమునందించి కొనవలెననియు, ప్రజాభిప్రాయములను కొంతకంత పాటింపవలెననియు చెప్పిరి. ప్రతిజ్ఞా యందును పురుషులైనవో స్త్రీలందఱు వాసమున నుంచబడవలసి నవారి విషయమును స్త్రీలైనవో స్వదేశమునకు పంపివేయ బడవలసిన వారిని గూర్చి ప్రతిజ్ఞాపాటి యోచించవలెనని కమిటీవారి సభ్యులైన నీ ప్రభుత్వము వారు తలచియుండిరి. స్త్రీలందఱు వాసమున నుంచబడవలసిన వారిని, అట్లు చేయవలయునని ఆంధ్రులకు కారణములు బహిరంగముగా చెప్పబడును. చిరకాలాంక్షచేసినవానియని యొక్కతా పుత్రులను వో దానిని మరల పట్టికొనివచ్చెదను. యుద్ధ కాలమునం దొకగుడిన యొక్కతాపత్రములు ప్రజల కార్యములను జేసి తప్ప నడువజేయదు. ఆంగ్లదేశ కార్యాలయము వారియై యొక్కతాపత్రము లేనిదే చేరు మార్పుకొనబడ గూడదన నూత్రము భూతకాల విషయమును పాటింపవలసిన నిర్ణయించబడును. శత్రురక్త బంధముగలవారిని ప్రభుత్వోద్యోగములనంది తీక్షణమే తొలగించవలెనని నూతనము తానంగి కరించ జాలవనియు, బ్రిటిషు మాతాపితరులకు పుట్టినవారినే ప్రభుత్వోద్యోగములందు నియమించవలెనని తాము నూచించుచుండెడినందు, యుద్ధ కాలమున జాతీయ తనములను బట్టి ఈ నిర్ణయమును కొందఱి యెడల పాటింపజేయ నడవచ్చుననియు రోజుల్లో కేవలము చెప్పిరి. శత్రువిదేశీయులు మాత్రమే గాక, ఇతరవిదేశీయులను స్వనిర్ణయ (విదేశీ) పుత్రములను గలిగియుండవలెనని ప్రభుత్వమువారు నూచించిరియు, శత్రువిదేశీయులు కాకుండ నుండు ఇతర విదేశీయులైనవారిని జేయున నుండవలెనని వారిని ద్వీపాంతర వాసులకు పంపుటకును ప్రభుత్వమువారు తానము జేర్చుటకయ్యునని చెప్పిరి. త్వరలో శత్రువ్యాంతులను కట్టివేయబడవలయును, శత్రువ్యవహారములందు నిర్బంధము లేర్పఱుపబడుననియుగూడ వారిని యుద్ధానంతరము ఈ వ్యాంతులను నజల తెలుపుచో ఈ కాసుములను ప్రయోజనమునందు. బ్రిటిషు వ్యాపారసంబంధములను పొందుకొనితే జర్మనులు తమ వ్యాంతులను విజయించిరి కాన వారిని ప్రత్యేకముగా యోచించవలెను. యుద్ధానంతరము కొన్ని కర్తవ్యములకు గ్రేటు బ్రిటన్ లో శత్రువ్యాంతులు తెలుపబడ గూడదని “వాక్” గ్రేటర్ మెంటు ఆర్డర్ క్రింద విశేషము చేర్చబడునని ప్రభుత్వమువారు కోరిరి.

ఇంగ్లండులో విదేశీయులు.

లండను, జూలై 11:—విదేశీయులు మనలో చేరిన వింపిరా అనునది మంచిపరీక్షయగును గాన యుద్ధసమయమున పౌరసత్వ మొనగుటలో చాల కష్టములున్నవి. ప్రజానామము కొరత అట్టివారి విషయమును మరల పరిశీలించుట యల్పకరము. మనకు సమీపము కలిగిన డెల్ల విదేశీయులని జర్మనులు తమ సంతకమును తెల్పుచున్నవే యుండిరి. ఆశేఖ లన్నియు నాకుజేరినవి. అట్టికార్యము లిటువంటి జర్మనరాదు. ఆంధ్రులకు తగిన సాక్షమును సమకూర్చవలెను. జర్మనులు నిరం తరమును వైద్యకాలా నొకలను ముందుట అసహాయమును కలిగించుట మున్నగు పూతుకములను చేయుచుండటచేతనే ఈ యాగ్రహభావ వర్ధిల్లెనని గాని జేరికొట్టిగాదు. విదేశీయులను బాగుగా పరిశోధింపవలెనని లాయరు జార్జి గారు పార్లమెంటుసభలో నుడిపిరి.

జర్మను సబ్బరై నులు.

లండను, జూలై 11:—జేషనుల లిబరలు క్లబ్బు నందు ఎడ్వీరలు సింనుగారి కాలిఫర్న మొనగుచు ప్రజలభావములను సర్వభావల పౌరభావ్యో సంతృప్తమున వైపున ద్రిక్ష్యుటయందు విన్ననుగారి కంటె అధికముగా పనిచేసిన ప్రముఖులైనవారిని తేరినియు ఇదియే మన లోకాశయమనియు, దీనిని ఆమలునం దుంచుటయే అత్యవసరమగు అంశభూతియ విషయమనియు అస్పీయుగారు చెప్పిరి. సింనుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు 10 లక్షల అమెరికను డాలర్లను రంగమునకు బంపబడుట బ్రిటిషు నౌకాదళమునకును, వ్యాపార నౌకలకు ననుజరిగినదనియు, సబ్బరై నుల ప్రమాదములు తొలగినవనియు, మంగళవారమునాడు తాము రాజాగారిలో భోజనముచేయుచుండి మనయు, రాజాగారు పత్రికల రంగ విశేషములను చెప్పుచుండిరియు, అస్త్రీలియనుల ప్రక్కన నిలచి పోరుచుండుటలను అమెరికనులకు విజయోత్సాహ మధికమగుచుండెననియు చెప్పిరి. ఒక అస్త్రీలియను వైనికోద్యోగిని అమెరికనులను గూర్చి అడుగగా అతడు అత్యుత్సాహకరముగా చెప్పెను. అమెరికను నౌకలకును ఇంగ్లీషునౌకాదళములకును సంబంధము లేకున్నప్పుడు అమెరికనుల యుద్ధ క్రమమును గూర్చి సింనుగారు చెప్పుచు గాయపడినవారి నడుగగా తాము జర్మనులను కలిసి కొనకుండ నన్నప్పుడు కొంచెము భయమొంది తిమనియు, కరుణతో ఒక జర్మనుడు ఒక అమెరికనునితో నిలచి పోరాడవలెనని, కనగొంటిమనియు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి చెప్పిరి. జర్మనుడు మరఫరంగి మరుగుననన్నంతి మట్టుకు బాగుగనే యుండును గాని ఎదుట కత్తిమానీ పోరుటకు భయపడును.

నియోజనము.

లండను, జూలై 10:—తూర్పు ఫిన్ల్యాండ్ లిబరలు సంఘమువారు హెచ్. ఇ. కాటను (ప్రభుత్వపాక్షికుడు) గారిని నియోజింప గోరిరి. స్వతంత్రవాది డెల్ల గారు గూడ నియోజనము నశేషించిరి.

సబ్బరై ను ప్రమాదములు.

లండను, జూలై 11:—సౌతాంప్టనుందు జెల్లికో ప్రభుత్వసమీపమును ఆగ్నేయ మానమునందు శత్రువుల సబ్బరై ను తంత్రమునందు విఫల మగునని తాము చెప్పిన భవిష్యత్ వృత్తాంతమును గూర్చి పట్టుచు సబ్బరై నులు నౌకలను ముంచుటకంటె త్వరగా నూతన నౌకలు నిర్మింపబడుచున్నవనియు, సబ్బరై నులు త్వరగా ముంచివేయబడుచున్నవనియు, సబ్బరై ను తంత్రము విఫలమైనదనగా ఇదియే తమయభిప్రాయము ఇర్పవల నవ్వము తెన్నిజేసిరి తరుగని తమ సమీప మనియు చెప్పిరి.

అధినివేశనముల వాటికి విందు.

లండను, జూలై 12:—నేడు మాన్సును మందిరమునలా యుద్ధముగారు విందుచేసిరి. బాల్బురుజెల్లికో, మిల్టరు వార్డు రులాంగుగారు కూడ వచ్చిరి. అధినివేశనముల అభివృద్ధికి ఇంగ్లాండు దొంతరమువారు సహకార లయ్యెదరుగాని అభ్యంతరమును కలిగింపరు. చేయబడు మార్పు లెట్టివైనను సామ్రాజ్య స్థాయిర్యము సధికముగా చేయుననిగా నుండవలెను వక్రమునడిచిరి. సామ్రాజ్యపద్ధతులను మనము సరిగా నుపయోగించిన శత్రువులు చొరుచుకొని రాజాలననిరి.

సామ్రాజ్యయుద్ధసభ.

లండను, జూలై 12:—ఈ సభవాతని చాల హెచ్చుగా జరిగిండున ఒక పక్షములోజాలలో నిది విరమింపబడవచ్చును. యుద్ధవంత్రముకొరకు మరికొంతకాలము అధినివేశనముల ప్రధానమంత్ర లాగవలసికచ్చునని మార్షింగు పోస్తుచ్రాసినది.

ఎంపైరు బాంకి.

లండను, జూలై 12:—పెద్దపత్తున సామ్రాజ్యమునం దంతటను వ్యాపారమును సాగించుటకు లండనునగరము, స్కాట్లండు, దక్షిణఆఫ్రికా ఇండియాదేశములలోని బాంకుల సంయోగ మేర్పరుపబడెనని వై బాన్సులు నూనెను చ్రాసినది

ప్రామ్మ

బ్రిటిషువిమాన కార్యములు.

లండను, జూలై 11:—విమానయుద్ధమును గూర్చి జనరలు హేగుగారిట్లు ప్రకటించిరి:—జూలై 10 తేదిని మేము 7 శత్రువిమానములను ధ్వంసముచేసి 6 విమానములను నిరుత్తయొగముచేసి నేలగుల్పితిమి. నాలుగుబ్రిటిషు విమానములు కనపడుటలేదు. మనదృష్టికి కన్నుపడ్డమునచ్చెను. పగటిపూట ఆనేక ప్రదేశములందు 10 టన్నుల బాంబులను వేసితిమి. రాత్రి పూట కన్నములను విమాన కార్యములకు ప్రతిబంధకము గలిగెను.

ఇంగ్లీష్ విమానదళము.

లండను, జూలై 11:—ప్రత్యేక మానదళ మొకటి జూనుమాసమున జర్మనీపై దాడి సరిపి 74 మట్టనులనుండును 61½ టన్నుల బాంబులను వేసెను.

ఆంగ్ల రంగము.

లండను, జూలై 11:—నేటిరాత్రి జనరల్ హేగ గారిట్లు ప్రకటించిరి:—ఈనెనుకు ఈకార్యమునందు రాత్రి యందు కొందఱు వైదీలను పట్టుకొంటిమి. నేటిదినము అస్త్రీలియనులు పెరిస్ ప్రాంతమున జర్మను కందకములలో చొరబడి 70 మంది కంటె వైగా వైదీలను మరఫరంగుగా పట్టుకొనిరి.

మరాఠురంగము.

లండను, జూలై 11:—మరాఠువా రిట్లు ప్రకటించిరి: రెట్టులదని సరిహద్దులందు రాత్రిపూట స్థానములను వృద్ధిచేసి కొని కొల్పోగామునంతకు, కొల్పోగావు వృద్ధులనుండి. నూటకును సెంటుపాల్ మైదానమునకును గల స్థానమును కళవరకు కొని 50 మంది వైదీలను పట్టుకొంటిమి.

నూతన సంస్కరణము నున్నది. కాని యీయంత్ర కాసన సభా వాయకుడు నుండలేనియందు, యీతని జీవితము బద్ధములలో ఉండలేనియందు నేను నుడువుచున్నాను.

ప్రధానమగు ఆర్థికవిషయము నివేదికమున చర్చింపబడలేదు. ఈవిషయమున ప్రజాప్రతినిధుల కధికారము నొసంగవలయును. కాసననిర్వాహవిషయమున గ్రామములమీద నేర్పరచు విధానము ఖండింపబడియున్నది. ప్రస్తుతవిధానమునుబట్టి ప్రభుత్వమువారి అధికారము ఆచంచలమై యుండును.

అయినచో చర్చనములైన పిమ్మట ప్రభుత్వ విషయములను సంక్రమింపవలయునని మార్చి వచ్చునని నివేదికము వాకొనుచున్నది. ఇందులకు నియమింపబడ నున్న కమిషను తగినకారణమున దిలిపినతర్క్కయితర విషయములలో ప్రతిరాష్ట్రమునను అయిన చర్చనములు గలించిన తరువాత ప్రభుత్వ విషయములను సంక్రమింప విషయములగు మార్చవలెను.

ప్రీతికవునియ న్యాయవిషయ పరిష్కారమున కకసరమే గాని, పరిపాలనావిషయములలో రాజప్రతినిధికి సలహానిచ్చుటకు నిర్బంధముగల అన్యాయము. ఈసభవా రెవరిని బాధ్యత కారు. ఇండియా కవునియను సంపూర్ణముగ తొలగింపవలసినదని నేక మేకగ్రీకులగు వాంఛించుచున్నది. కాని యిప్పటికైన సీతార్యము జరిగినది కాదు.

విషయమునైన కార్యనిర్వాహకాధికారము ప్రజాధికారమునకు లోబడనట్లు ప్రయత్నములు జరుగలేదు. అధికార ప్రాబల్యమునకే స్టేటుకవునియ నిర్బంధమైనది. స్వయంనిర్ణయ శూన్య మిటు నుల్లంఘింపబడినది.

ఎల్లదలను ఆపాయములు సంభవించునను భయమున నదలికేటపడని బ్రిటిషుప్రజలను, మంత్రివర్గమువారిని వనము కొరకలెను. ప్రతిస్పంశునను రాజప్రతినిధి అధికారమే కాన వచ్చుచున్నది. ఈఅధికార విధానమున వర్జించి, భారతీయులను స్వపరిపాలనము నొసంగుట ప్రయత్నము.

ప్రముఖుల యభిప్రాయములు.

అస్సాసియేటెడ్ ప్రెస్ వార్తాసంఘప్రతినిధి కలకత్తా లోని 24 నున ప్రముఖులను దర్శించి సంస్కరణములను గూర్చి వారి యభిప్రాయములను గోరెను.

రాజకీయసమన్వయ పరిషత్తురించుటకు విశ్వసనీయమగు పరిశ్రమ చేయబడినదియు భావికాలమునకు నదలికేట్లుబడిన విషయములు కొన్ని ప్రస్తుతము చేయబడిన నూతనలకు కృతీకేసుగా నున్నవనియు, ఎన్నికవర్గము అనునది తేటపడ నుండుటయు, ఇందు యూరపీయుల స్థితికి సమాధాన మేర్పడకుండుటయు గొప్పలోపములనియు వాని నింకను యోచింపవలసి యుండుననియు గొ. ఈడెకా గా రనిరి.

గొ. ప్రాంథు కాన్వరుగారు సంస్కరణముల నామోదించిరి.

సంస్కరణవివరములపై ఆభిప్రాయములను జెప్పటకు సమయమింకను రాలేదనియు, ఇందు ఆభివృద్ధికరకాళములు గలవనియు, వీనినండి ఆచరణయోగ్యములగు వానిని ఏల తీయగూడదో యనియు మొత్తముమీద సంస్కరణముల కొరకు తగుప్రయత్నములు చేయబడినదియు గొ. కం గా రనిరి.

వ్యూగ గారు సంస్కరణముల నామోదించిరి.

భారతభావిసాఖ్యధితి కవకాళములగులని గొ. ఆర్డెకా డిగారునిరి.

ఈసంస్కరణములు సభ్యులముతో నూహింపబడినవనియు, కొంతకాలము అన్నికతుల ఆశయములను సఫలము చేయగలవనియు, ప్రజలు సద్బుద్ధితో, బాధ్యతగిని తమకొనగబడిన అధికారములను సక్రమముగ నిర్వహించుకొనినచో, మరి 10 సం. లలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు స్వపరిపాలనమునకు మరింత యభివృద్ధికరములను సంస్కరణముల నిచ్చెద రనుటకు సంజేహము లేదనియు సంస్కరణములలో మన కొనగబడిన వానిని మనము సక్రమముగ నిర్వహింప కత్తిగల వారమనియు ఇంకను అధికారములను మన కొనగవచ్చుననియు ఋజువు చేయువని మనదనియు నర్ రాజేంద్రనాథ ముఖర్జీ గా రనిరి.

నర్ కృష్ణగోవిందగుప్త గారు సంస్కరణప్రజాభి నామోదించి దీనిజయోపజయములు నియమింపబడనున్న రెండు కక్షిటిమీద భారతపది యుండుననియు, జాతీయమగు నేన లేనిది ప్రయోజనములేదని గాన సేనానివిషయము ఇంకను దైర్యముతో నెదుర్కొనవలసినదియు చెప్పిరి.

నారేంద్రనాథ టెర్జీ గారు ప్రస్తుతము వచ్చిన సంస్కరణములను విరసాదహించి ఇంక సభికసంస్కరణముల కొరకు అందోళన నలుపవలసినది చెప్పిరి. ఇందు విశేషమగు సభరణను

జేసి సంస్కరణము లభివృద్ధికరములుగ జేయవలెను. బాధ్యతాయత పరిపాలనా మార్గమున కిది ప్రథమసోపానమని యొప్పు కొనకతప్పదు. ప్రజలకేయబడు ఎన్నికల అధికారమును బట్టి యు, సంక్రమింప కాఖుల విధమునుబట్టియు, అఖిలభారత రాష్ట్రీయార్థికప్రక్రములపై ప్రజాప్రతినిధుల కొనగు అధికారమును బట్టియు ఈ సంస్కరణవిధానము ప్రజామోదమును బడయుటయు జయము నొందుటయు అధారపడి యుండును.

నర్ జేవంతనాద్ సర్వాధికారిగారు బాధ్యతాయత పరిపాలనమున కిది ప్రథమ సోపానమనియు, జేయునుజయించి స్వాధీన ముండుచుకొనుటయందు గాక ప్రభుత్వమున ప్రజాప్రతినిధుల అధికారవారమునకే బ్రిటిషుప్రభుత్వము నిలువబడ గలదను వాస్తవమున కిది నిదర్శనమనియు చెప్పిరి.

బి. చక్రవర్తిగారు మొదట ఈసంస్కరణ విధానమున కాకాభంగము గలిగివేసినందు సంస్కరణము లేట్లున్నను అంగు బాధ్యతాయత పరిపాలనా ప్రజానము లేదనియు హిందూ దేశప్రభుత్వమున భారతీయ ప్రతినిధుల పలుకుబడి చెల్ల నంతకంటె బాధ్యతాయత పరిపాలనా ప్రారంభమే యుండదనియు, రాష్ట్రీయ పరిపాలనా విషయమున ప్రభుత్వకాఖులను విభజించుటకుల కొన్ని కాఖులయెడ ప్రభుత్వమువారి అన్యాయజరమున కకకాళముగలదనియు, ప్రజాసంక్రమిత కాఖుల కాచెదమన్న ప్రతినిధుల నెన్నకొనదగిన వారిని వృద్ధిచేయు విషయమును ఎన్నడో సమాజేతము కానున్న కమిటీలు యోచింపవలసి యున్నదనియు సంస్కరణ విధానమునందు ప్రజల ననమానముతో జూచుటమీదనే యాధారపడియున్నదనియు, కాంతి సక్రమ పరిపాలనమునకు కృత్రిమ విగ్రహము లూరక జూజింపబడుచున్నవనియు, వీనికొరకు ప్రతిదియు త్యజింపబడుచున్నదనియు చెప్పిరి.

గొ. పి. సి. మిత్రుగారు సంస్కరణముల నామోదించి కమిటీల విచారణమీదనే విశేష మధారపడి యుండునని చెప్పిరి.

ఈ సంస్కరణ ప్రజాభివలన ప్రజల యాశయములతో క్రమమగునవి చాలకంటె ఫలించుననియు, బాధ్యతాయత పరిపాలనా మార్గమున కిది విశేషాభివృద్ధి నొసగుననియు అర్. సి. టెర్జీ గా రనిరి.

మంత్రిలని చెప్పబడువారు కాసనసభకు బాధ్యతై యుండవలయుననియు బాధ్యతాయత పరిపాలనము నొసగు నంతకంటె సంస్కరణప్రజాభి నామోదింపదగినదియు జె. చాడర్జీ గా రనిరి.

నర్ నీలరత్న సర్కారుగారు సంస్కరణవిధానము నామోదించిరి.

హిందూదేశప్రభుత్వమునకు సంబంధించి నంతవట్టుకు సంస్కరణవిధాన మకాభంగము గలిగించెననియు ప్రభుత్వమున ప్రజాతత్వపు పలుకుబడి యుండుట కవకాళము లేకున్నదనియు (తెజస్వీత్ ఎసెంట్) కాసనసభ కేయబడిన సన్నిధి కారమును కాన్వర్ ఆప్ స్టేటు మూలమున వజల తీసికొనబడినదియు సంస్కరణ విధానము సుత్వైక్తికరమని ప్రజలు గ్రహింపజాలరనియు, ఈ సంస్కరణము మూలమున గవర్నరుకు ఇదికంటె కంటె నిరంకుశాధికార మతికేయించెననియు వి. బి. నెక్ గారు చెప్పిరి.

ఈసంస్కరణ విధాన మకాభంగజనక మనియు, మొదటి నుండి చివరకు ఇంగ్లీషువారి అధిక్యతయే పాటింపబడినదనియు, ఈసంస్కరణ ప్రజాభిని జేయు వారందఱు రామోదింతురని గాని హృదయ పూర్వకముగ నొనగబడని ఈసంస్కరణములను సుత్వైక్తికరముగ ప్రజలు గ్రహింతురని గాని యూహింపజాలవనియు హిరేంద్రనాథ దత్తుగారు చెప్పిరి.

జె. ఎన్. రాయ (బారిష్టరు) గారి సంస్కరణ విధానము కాంగ్రెసులేకు విధానముకంటె బాగున్నదని చెప్పిరి.

బి.సి. చటర్జీ గారు ఈసంస్కరణములవలన భారతీయుడు వజల మనుష్యుడుగ తలయెత్తుకొన గలుగునని చెప్పిరి.

బిల్లగు సీతయెట్లున్నను ప్రభుత్వము వారియందర్థిధిక విశ్వాసమును మనము గలిగియుండవలెనని చెప్పబడుచుండగా ఈ సంస్కరణ ప్రజాభియం చామూలాగ్రము భారత ప్రజలయెడ అవిశ్వాసమే ప్రకటితమైనదనియు, హిందూదేశ ప్రభుత్వమే సర్వవ్యాపకమైనదనియు బి. కె. లాహిగారు చెప్పిరి. పి. సి. షోన్ గారు సంస్కరణల నామోదించిరి.

ప్రజల కిచ్చు ఎన్నిక అధికారమునను స్వల్ప సంఘముల ప్రాతినిధ్యమునను సంస్కరణముల ఆయాజనములు అధారపడియుండునని బి. బి. రాయ బరగాళా మహాజన సభా కార్యదర్శి చెప్పిరి.

ఈ సంస్కరణము లకాభంగకరములుగను నినువయోగములుగ నున్నవనియు, ఏమేమో అధికారముల నిచ్చుటకనవచ్చుచున్నవి కాని అంతయు మాశక్తియునియు జేతేంద్రులాల టెర్జీ గారు చెప్పిరి.

మహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్యమునకు మరికొన్ని యవకాళముల నియతలేననియు, మొత్తముమీద మంచి ప్రయత్నమే చేయబడినదనియు గొ. డాక్టరు సుహాగర్జీ గారు చెప్పిరి.

ఇప్పటికంటె అధికాభివృద్ధి కరమనియు దీనిని ప్రజామోదితమగుటకు చేయుటకు కొంత సంస్కరణము చేయవలసినదియు మోదాద్ రహమాణ్ (బారిష్టరు) గారు చెప్పిరి.

రంగూను టైముస్పత్రిక.

పార్లమెంటు విధాన ప్రభుత్వ మార్గమున ప్రారంభింప గూడదని తా మేర్పాటుకొనిన విధానమునకు కృత్రికముగా తమ కసంతరము వచ్చినవాడు అనుగించుట చూచి మార్గగా చేమనుకొననో? మిల్టో మార్లే సంస్కరణ విధానములు వచ్చినవెనుక భారతీయకాళములయం దెంత కలువ నుంచితిరని రంగూను టైముస్పత్రిక ప్రశ్నించుచు, చక్రము దీసికొనవలసిన యవసరమును గూర్చి సమీక్షించుచు, పాతకులను సమీక్షించలేదని వ్రాసినది.

రంగూను గజెట్టుపత్రిక.

నివిలు సెర్వీసులో భారతీయుల సంఖ్యను వృద్ధిచేయుటకు రంగూను గజెట్టుపత్రిక భయాశ్చర్యములతో వారుచున్నది.

పంజాబీ పత్రిక.

ఇంకను అనేక ముఖ్య విషయములను ముందు వరవక్కిరించు వనిని అధికార వర్గమువారికిచ్చు సంస్కరణముల సందర్భమున భారతీయుల అత్యాచారమును కావరు. ఎన్నికల విషయమున ప్రజలకుల అధికారమును ఎంతయో నిర్ణయింప వుండుటయు, ప్రభుత్వ వర్గమువారి విధులను నిర్ధారణ చేయవలయుటయు గొప్ప లోపమని పత్రిక తెల్పిరి.

“బాధ్యతాయత ప్రభుత్వము విబృధింప జేయుటకు రాష్ట్రమున ప్రారంభమున దీసికొనవలసిన చెప్పబడినది గాన ఆ రాష్ట్రములందు రాష్ట్రీయ విషయములకు సంబంధించి నంత వట్టుకు తక్షణము సంపూర్ణబాధ్యత నొంది కొన్ని కాఖులను ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక వర్గమున నొక భాగమునకు కదిలికట్టకలెను. ప్రభుత్వాధీన కాఖులను సంక్రమిత కాఖులను నిర్ణయించుట యందే ఈ సంస్కరణ విధానపు లయోజనము అధారపడియుండును.

టైబూన్సు పత్రిక

టైబూన్సు పత్రికయగూడ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ నిర్వాహక వర్గమునుగూర్చి వ్రాయుచు గత ఆగష్టు 20 తేదీని ఇచ్చిన వార్తాసమును నిర్వహించు విధానమున నొక భాగమని వ్రాసి ఇంకను ఇట్లువ్రాసినది. ప్రజాప్రతినిధులకు సంక్రమింపజాలవలయు కాఖులను నిర్వహించుట కొక విషయమగు దని బాధ్యతాయత ప్రభుత్వమునకు దెలుపవలెను. మంత్రిలు గవర్నరుచే నియోగింపబడిన వారయైనను దమ యద్యోగములను కాసన సభల యుష్టము ననుసరించి హింపవలెను. కాసన సభ వారి యుష్టమైనచో ఆ మంత్రిలలో నెవ్వనినైన ప్రోసిజయవచ్చును.

ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకుని సముఖమునకు:

అయ్యో, వెలుకడిన మాంటాగు పెచ్చుఫర్లు సంస్కరణ ప్రజాభిని విధానము తిలకింప ప్రతి భారతీయునకిని నాకాభంగము కలుగుననుటకు సందియము లేదు. ప్రజాభిని విధానమును తిలకించిన యాంగ్లేయుల స్వస్వములకు, వార్త నిరంకుశ పరిపాలన కేటాటు రానీక, నారాధిపత్యములను మరింత దృఢీకరింపగల్గిరి. భారతీయుల కాకాభంగము కలుగునట్టి యవ్యక్తపు సంస్కరణముల విమర్శింపబూనకు కావలెనని మేము గాని భారతరక్తము కల్గిన నేరికిని లాభకారికాఖులను, ఆవాడే కాంగ్రెసులేకు ప్రజాభిని విధానములకు తక్కువగు నే సంస్కరణముల నామోదింపవని కంకణ బద్ధులమైన మనము భృతసంకల్ప చిత్తులమై, నూర్య చంద్రా దుల ప్రమించిన మనము సక్రమందోళనముండి విరమించునని వాడుచు యుంటిమి. అది తప్పని న్యాయధర్మ పాలనాకర్మకరణి చేయించిన భారతీయులము. యట్టి కింపమునుండి వెనుకాడుట సమంజసమే. అప్పుడు మీర భారతీయుల తెల్లగుదురు?

చందాదారులకు విజ్ఞప్తి.

—:—:—:—

మచిలీకట్టమునందలి మా పత్రిక చందాదారులు వా రీయవలసియుండు చందా బాకీలను మా యేజంటు గంధం వీరయ్యనాయడు గారికి సాధ్యమగు సంతర్వరలో యిప్పించ ప్రార్థితులు. న్యవస్థాపకుడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1918-వ సం॥ జూలై నెల 13-వ తేది

శనివారము.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు

—:—:—:—

హిందూదేశ ప్రభుత్వము

మాంటేగుగారు 1917 ఆగస్టు 20-వ తేదిని చేసిన ప్రసంగము భారతీయుల హృదయ తేత్రములందు స్వగాజ్యా శాంకురములను నాటినది. ఆ ప్రసంగమునందు

“1. సకల రాజ్యాంగ కాఖండను హైందవుల సాహచర్యాభివృద్ధి. 2. స్వపరిపాలన సంస్థాపనల క్రమవిధానము. 3. హిందూదేశమునందు బాధ్యతాయుత పాలనము క్రమముగ స్థాపితమై హిందూదేశము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాంతర్యామగ పరిణమింపవలయును. ఈ విధానమున నభివృద్ధి క్రమక్రమముగ సెక్టోరీకరి కొక్కిరింతింతుననే కలుగగలదని నేను తెలుపగోరెదను. భారతీయుల పురోభివృద్ధి నరయ బాధ్యత ఆంగ్లేజ హిందూదేశ ప్రభుత్వముల వారీయంజే యున్నది గాన కాలనిర్ణయమును బిగగబడదగిన అధికార భాగనిర్ణయమును గూడ వారే చేయదగుదురు. ఈ రీతి మాత్రమే నావకాశము లెవరికి లభింపగలవో వారు దొరతనము వారికి చేయు సహకారమును బట్టియు, తమ బాధ్యతను గుర్తించి వారెంతవరకు విశ్వసించదగునని తలంచెదరో దానిని బట్టియు వారు కార్యనిర్వహణమునకు గడగవలెను.”

ఈ సంభాషణమునందలి భావములు మహాదాశాంకురములను నాటినవి. ఈ యాశకు కారణములు మాంటేగుగారి యుదార భావమునందు విశ్వాసము; ఆంగ్లేరాజనీతిజ్ఞుల ధర్మప్రతిజ్ఞలు; నాహాసంగ్రామ ప్రయోజనములు; భారతీయుల సహజ స్వత్వములందు విశ్వాసము అని విదితమగుచున్నది. మాంటాగుగారి సంభాషణమునందలి భావములకు వారి సంస్కరణవిధానము క్లిష్టమైన వ్యాఖ్యానమైనను ప్రజల కాశాభంగము గలిగిన దని నిర్ణయించుటకును పీలులేదు. మాంటాగుగారు స్వపరిపాలన సంస్థాపనలు ఎప్పుడు ఏరీతిని ఏరూపమున స్థాపితమై వర్ధిల్లవలసి నది నిర్ణయింపవలసిన భారమును పార్లమెంటు హిందూదేశ ప్రభుత్వము వహింపవలసియున్నదని నిర్ధారణ చేసిరి. ఆ నిర్ధారణకు వ్యాఖ్యానమేవారు ప్రచురించిన సంస్కరణ విధానమునందు గలదు. మాంటాగుగారు ప్రచురించిన సంస్కరణవిధానమునందలి భావముల కనుకూలముగ నివేదనారంభమునందు “హాః ఓమ్” అను నటులు వారి భావములు ప్రభావ శీర్షికగ ప్రచురింపబడినవి. హిందూదేశమునందు స్వపరిపాలన సంస్థాపనలు బాధ్యతాయుత రాజ్యాంగములు సాధ్యమగుటకు బ్రిటిషు ద్వీపములందును హిందూదేశ ప్రభుత్వము నందును కేంద్రీకృతమైన సర్వాధికారము క్రమక్రమముగ భరతఖండాధీనమును

ప్రజాధీనమును గావలయును. రాజ్యాంగ సంస్కరణమునకు రెండు ప్రయోజనములు గలుగవలసియున్నది. మొదటి ప్రయోజనము భరతఖండమునకు పరాధీన ప్రభుత్వ ప్రాబల్యము శక్తి స్వపరిపాలనస్థితి సమకూడుట యై యున్నది. ఈ ప్రయోజనమునకు పరిపాలనాధికారము హిందూదేశమునకు కేంద్రీకృతము గావలయును. పరిపాలనాధికారము భరతఖండమునందు కేంద్రీకృతమైనపుడు పాలకవర్గము నిరంకుశాధికారము గల ఆంగ్లేవర్గమైనను భారతభూమికి స్వాతంత్ర్యస్థితి గలుగగలదు. భారతభూమికి స్వాతంత్ర్యస్థితి గలిగిన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందలి ఇతర భాగములకుగల స్వత్వములు భరతఖండమునకుగలిగి భరతఖండము ఇతర భాగములవలె సామ్రాజ్యమునందు సమభాగి గాగలదు. ఈ స్థితి గలిగినపుడు సామ్రాజ్యమునందు వలస రాజ్యములకుగల స్థితి భరతఖండమునకు సాధ్యము. సంస్కరణ విధానమునందు స్వాతంత్ర్యస్థితిని సాధించుటకు నూచితములైన సాధనములు పరోక్షములు, దూరాధిరూఢములు. హిందూదేశ ప్రభుత్వమున కైనను భరత వర్షాభ్యుదయమునకై స్వతంత్రించి పనిజేయుటకు ఏ విధమైన సాధనమును లేదు. సంస్కరణములకు రెండవ ప్రయోజనము హిందూదేశ పరిపాలనమునందు ప్రజాధికారమును ప్రజల సాహచర్యమును వ్యాపింపజేయుట యైయున్నది. హిందూదేశమునందు గల నిరంకుశ పాలనమునకు ప్రతిఘటనములను గల్పించుటకై వర్తమానసంస్కరణము లెంతవరకు ప్రయోజన కరములైనది యోచింపవలసియున్నది. మాంటాగుగారు ప్రచురించిన విధానమునందు రాజ్యాధికారమును ప్రజాధీనము చేయుటకు వలయు నిర్ణయములు వర్తమానమునందు లేవని విదితమగుచున్నది. పాలక పాలితవర్గములలో విశ్వాస ప్రత్యయమును గలిగి పని జేసిన భావికాలమునందు భరతఖండమునకు బాధ్యతాయుత పాలన స్థితి సంప్రప్తము గాగల ఫలమంతయును నద్భుతాధీనమునందు గలదుగాని నివేదనమునందు ప్రచురించిన నిర్ణయాధీనమునందు లేదు. నివేదన మంతయును ప్రతిపేధ సాధనములతో నిండియున్నది గాని సత్సాధనములతో నిండియుండ లేదు. మాంటేగు విధానమునందు గల లోపములందు దిది మొదటి లోపము. మాంటేగుగారి భావములు ఉదారములయినను నిర్ణయాధికారమంతయును నుపసంఘముల యధీనము చేయబడినది. అధికార సంతక్షణాభిమానము గల యుపసంఘముల నిర్ణయములు అధికార పాశ బంధములను శిథిలము చేయుట కనుకూలించు నని విశ్వసించుటకు సాధనములు లేవు. లోకమునందే పరాధీన రాజ్యమునందును నిట్టి సద్భావములు స్వరాజ్య స్థాపనమునకు ప్రయోజనకరములుగా లేదు. ఇతర రాజ్యములందు నిరుపయోగములైన భావములు భరతఖండమునందు ప్రయోజనకరములగుటయును నసంభవము. వెనుకటి వ్యాసమునందు పార్లమెంటునకును హిందూదేశ మంత్రీకిని మంత్రీసభకును హిందూదేశ రాజ్యాంగ నిర్వహణమునందుగల యధికారమును తగ్గించుటకు సంస్కరణ విధానమునందు వలయు సాధనంబులు లేవని తెలిపియుంటిమి. పార్లమెంటు గాని మంత్రీగాని హిందూదేశ ప్రభుత్వముమీదను సర్వాధికారమును గలిగి యున్నపుడు స్వపరిపాలనము హిందూదేశమునందు స్థాపితమగుట మిథ్యా సంకల్పము గాని సత్సంకల్పము గాదు. “పార్లమెంటు తన యధికార మెంతవరకు హిందూదేశ

పరిపాలనాధీనము చేయవలసినది స్వయముగ నిర్ణయింపవలసి యున్నది.” అని మాంటేగుగారు నిర్ణయించిరి. మాంటేగుగారి నిర్ణయముల వలనను నిరంకుశాధికారమునకు దుర్గమైన హిందూదేశ ప్రభుత్వము నకైనను పరాధీనస్థితి బలపడును. స్వతంత్రస్థితి బలపడదు. స్వతంత్రస్థితి లేని హిందూదేశపాలనము రాష్ట్రపాలనములకు స్వతంత్రస్థితిని ప్రసాదించుటయును దుర్లభము. తనకులేని యధికారము నితరుల కొసంగుట దుర్లభము. హిందూదేశ ప్రభుత్వముకు సంస్కరణ విధానమునందు స్వతంత్రస్థితి గలుగదు. పరాధీనస్థితికి భంగము గలుగుటయును దుర్లభము. సంస్కరణ విధానమునందు హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకు రాజ్యాంగ విధానమునందును వ్యాపార తంత్రములందును పరిశ్రామిక నిర్ణయములందును సంతక్షణ సాధనములందును స్వతంత్ర మార్గముల నవలంబించుటకు స్వతంత్రము గలుగజేయులేదు. ఈ యధికారము లన్నియును బ్రిటిషు ప్రజాధీనమునందుండగలవు. ఇకను హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకుగల పరిపాలనాధికారమును ప్రజాధీన మేవిధము చేయుటకు సంస్కరణ విధానమునందు నిర్ణయించ బడినదియును పరిశీలించవలయును. మాంటేగుగారు హిందూదేశ ప్రభుత్వమునందు సంప్రప్తము గాగల రాజ్యాంగ సంస్కరణముల సారాంశము నిటులు వివరించెను.

“ప్రజానియుక్త శక్తుల లభికముగగల విస్తృతమైన కాసన సభను నిర్మింప తలపెట్టితిమి; దేశముయొక్క సత్పరిపాలన బాధ్యతను నిర్వహించుట కవసరమైన యధికారమున కవసరమైన విషయములు పాలకవర్గ స్వల్పప్రాబల్యముగల రాజ్యసభాన్యాయాధీనము చేయబడును; అధికారరంగము సంకుచితము చేయబడి మూలనూత్రమున కనుకూలముగ వ్యవహార క్రమము శిష్టపడును; ప్రాజ్ఞుల విజ్ఞానము నుపయోగించుటకును ఉపకారధురీణులను సత్కరించుటకును రాజ్యసభ ఏర్పరుపబడును; హిందూదేశ ప్రభుత్వమునందు రెండవ కార్యనిర్వాహక శక్తుడు నియమింపబడును. కాసనసభయందు ప్రజానియుక్త ప్రతినిధులకు పరిపాలన బాధ్యతను గలుగజేయజేడనకు సత్వము. ప్రభుత్వము ప్రజాప్రతినిధుల భావముల నాదరించుటకు సామాన్యమాచనలను జేసియుంటిమి. ఆనూనలు రాష్ట్రీయపాలనము నందుకలె నిర్ధారితములు గాకపోయినను వ్యాఖ్యానాధికారము పాలనాధీనమునందును. నిరంకుశాధికారమును ముఖ్య విషయములకు నియమించి అవసర నిర్ధారణను జేయవలయునని నిర్ణయించితిమి. ఈ నిర్ధారణవలనను నది మోర్లిమింటో సంస్కరణముల సత్కరించినవి. రాజ్యాంగ దుర్గమును జేరుటయందు గలిగెడు కాలనిలంబనమును సహింపజాలని వారు హైందవ రాజనీతిజ్ఞులందురులేని వారు హిందూదేశచరిత్రమునందు ఇంతవరకును “ధిల్లీ ఇంకను దూరమునందున్నది” అని బోధింపుటమైన భావమును సంస్కరింపవలసి యందును. అసహిష్ణుత్వము మేము సంకల్పింపవలసినది. సంకల్పింపవలసినది. సకలదేశ పరిపాలనమునందును హిందువుల పుటచిత్తమైన భాగమును గల్పించుటకు మేము ప్రయత్నించితిమి. రాష్ట్రములందు బాధ్యతాయుత పాలనమును బడయుట కంతురములను సుచూర్ణితిమి. హిందూదేశపరిపాలనమునకు బాధ్యతను బూతుట కారంభించుటయే దీనికీఫలము.”

హిందూదేశ ప్రభుత్వమునందు మాంటేగుగారు నిర్ణయించిన సంస్కరణముల సారాంశమును విపులముగ విమర్శించినగాని యుద్ధలిలాభ నష్టములు బోధ్యములుగావు. హిందూదేశ పరిపాలన విధానమును పరిశీలించునపుడు ప్రస్తుతము గల రాజ్యాంగ విధానమును కాంగ్రెసు లీగుల రాజ్యాంగ విధానమును మాంటేగుగారి రాజ్యాంగ విధానమును బరిశీలించి నపుడు మాంటేగుగారి విధానము నందలి దుర్బలత్వము విదితము గాగలదు.

రాజకీయ సంస్కరణములు

ప్రజాభిప్రాయములు : పత్రికాభిప్రాయములు.

సంస్కరణ నిరాకరణము

కర్మసుగారి ప్రయత్నములు

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకుని సముఖమునకు :

ఆయా సంస్కరణ నివేదికలు నాకాశాభంగము గలిగినవేదము. ప్రభుత్వకార్యదర్శి విచారణ యారంభించినది మొదలు, యిట్టిసంస్కరణములే హిందూదేశమునకు ప్రాప్తించునని నేడలంచుచుంటిని. కాంగ్రెసు సంస్కరణములు స్వపరిపాలనమునకు రాచబాటను జూపుచుండెను. వాటియందును కొన్ని లోపములు లేక బోలేదు. మితివాదులను, జాతీయవాదులను, హిందువులను, మహమ్మదీయులను కలసి తమతమ విభేదములను పరిష్కరించికొనుటకు, కొంతవరకు రాజీయసహయ్యము, భారతీయ నాయకుల కందుచే కాంగ్రెసు విధానమునందలి లోపములు తెలియక బోలేదు. కాని జాత్యైక్యత కొరకట్టి విధానము నెల్ల రంగఃరంగమున వచ్చెను. హిందూదేశమునందు నేకకంతముతో సీసంస్కరణములు స్వపరిపాలనా భగ్యమునకు ప్రథమాంతరములను కోర్కెను వెల్లుబిచ్చెను. ఇంతలోనే, కర్మసుగారి మహాపాపము కాజీయరంగమున తలయెత్తెను. స్వపరిపాలనమనిన భాగ్యక్షిగల పరిపాలనమను మహారాష్ట్రమున యాయన ప్రకటించెను. భారతీయులకు స్వపరిపాలనము నందలి మూలమునామ్రములే తెలియవలయు, కాంగ్రెసు విధానము బాధ్యతాయుతి ప్రభుత్వస్థాపనమునకు గొంపోవుటకు మారుగ ప్రస్తుత నిరంకుశ ప్రభుత్వమునే పెంపొందించు కలతల కడమిచ్చుననియు, కర్మసుగారు నిష్పక్షపాతమున ప్రాసరి. మింటో మాన్లే సంస్కరణము అదయించునపుడు, సర్ వెలంట్టెను ఛిరాలు గారే కార్యము దలపెట్టిరో నేడు కర్మసుగారిట్టి కార్యమునకు బూనుకొనిరి. కర్మసు చమత్కారి. స్వపరిపాలనావసరము గూర్చి భారతీయులకన్న నెక్కుడుత్సాహమును కర్మసు జూపెను. ఇందుకొరకై ప్రతిపాలనాదుల భావములనుగాడ ఖండించెను. స్వపరిపాలనముగూర్చి భారతీయులకు లేని యాతురీతము తన లేఖలందు గనుబడిచెను. కాని స్వపరిపాలనావసరమును గనుబడియెట్లు దప్ప, క్రియాకలాపమును మీ యాదాభ్యుదయము నెక్కడికో జనెను. భారతీయులకు స్వపరిపాలనము వసరమే, కాని వారి కిచ్చుదండలకన్న తరెను. వారికి తగినకీర్తిని మొసగవలెను. నెమ్మది నెమ్మదిగ వారికి స్వపరిపాలనపు రుచిని చవిజూపవలయును. లేనియెడల, ఆహూతుకొక్కమారు వారు భరింపజాలరు. వారు తగిన ఆభివృద్ధి కెందుచున్నదియు లేనిదియు, ఆంగ్లేయులే పరిశీలించవలయును. వారి పరిశీలనందాగిరా, నికొంచెము స్వపరిపాలనాకీర్తి మొసగవచ్చును. లేనియెడల, యిప్పటివాళ్ళులను గూడ తీసివేయవలయును. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనమన నెద్దియో బూర్వకాలమున తెలియదు. ఆంగ్లేయు పరిపాలనా సంకరమే భారతీయులు కొంచెము దాకిచ్చుచున్నారు. వారివై దయయించి, వారినితరింపజేయవలసిన భారము, కర్మసుగారి కష్టముల వహించి తమ దాక్షిణ్యమును జూపవలయును. కర్మసుగారి వాదనారాంభ మిదియే. ఈయనవాద దౌర్బల్యమును గా. శ్రీనివాసకృష్ణ, పండిత మదనమోహన మూర్త్యునురేంద్రనాథ బెన్టి మొదలగు నాయకులు సాకల్యముగ కల్పడితేసిరి. కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమును ఏలగింపుటకు కాసన నిర్మాణసభ కధికార ముండుటయే, బాధ్యతాయుతి పరిపాలనమునకు ముఖ్యసూత్రమని, కర్మసుగారు నువ్వించిరి. ఇందు క్రొత్త యెద్దియులేదు. ఆంగ్లేయు పార్లమెంటు విధానమునే ఆయన తెలియజెప్పెను. కాని యిట్టి యధికారము లేకుండగనే, స్పిట్టగ్రాండు మొదలగుదేశములలో ఉత్కృష్ట స్వపరిపాలన మనభినింప బడుచున్నదని ప్రపంచ చారిత్ర దెలుపుచున్నది. ఈసూత్రము కాంగ్రెసు విధానమును బహిరంగముగ తప్పును ప్రచ్చిన్నముగనందేయి యున్నది. ప్రజలకు కోకాధికారము మా ప్రయత్నియ్యవలెను, కార్యనిర్వాహకసభ తన యిచ్చుచచ్చియుల తోకొక్కాడింపుటకు వీలుండదు. స్వపరిపాలనమునకు మార్గసభ్యమున, ప్రజలనాత్మకముల పూర్వముగ వికసించవలెను, యిట్టిపట్టుబడితో సంశ్లేష్టికెందక తప్పదు తమకోర్కెలు వివరీతమున తలంపవలెనుటకే భారతీయులంతటితో శ్లేష్టికెందిరి. భారతీయుల మితస్వభావము నూతనైకొని, కర్మసుగారు చెబురేగిరి. కాంగ్రెసు విధానములు, నిదియొక ప్రజలలోపముగ వెల్లుబిచ్చి. ఇదియొక లోపముగ

మనకు గన్పట్టక బోయినను, ఆంగ్లేయులందలి జనులకు చింతల విశ్వాసముల ననుసరించి యిదియొక గొప్పలోపముగ గాన్పించుట సహజము. అందుకని మంగదేశ నాయకులు మేల్కొని, తమ విధానమున కాబి నెట్లు పద్ధతివైని సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమున కనకాశ మిచ్చి కర్మసుగారి అర్ధరహితమును ఆక్షేపణల కడము లేకుండ చేసిరి. కాని మన మితవాద నాయకులు కలకత్తా కాంగ్రెసు సభలో మంగదేశ విధాన మనుకదించుటచే కొంపలు మునిగిబోవునని ఎలుగెట్లుచే బివీచంద్రవాలు మొదలగువారు తమ సూచనలను బదులొసేరి. కర్మసుగారు నిష్పక్షపాత మౌనమునై తమ యాక్షేపణలను వెలిపియున్నచో, ఆంగ్లేయులందలి క్యాబిన్లు పద్ధతినే హిందూదేశమున నెలకొల్పవలయునని వెలిపియుండవలసినది. ఎంతటి యుక్తివృష్ట స్వపరిపాలనమును హిందూదేశమున కీక్షణమునందొసగినది హిందూదేశమునకు అర్హత జూపుటకు నందియు ముతేదు. ఫిలిప్పైను నీవులపాటి చాకచక్యము హిందూదేశము జూపకుండపోదు. ఒకవేళ లోపముల గాన్పించినను, అనుభవమువార వాటిని ముమ్మందు తప్పుక సవరించుకొనును. హిందూదేశ విమలమయమున తిరిగెనుల కై యాశపడుటలేదు. తన మాట్లాడు తన కిచ్చుని మాత్రము గోరుచున్నది. భారతీయుల అన్యతా నష్టతలను పరిశీలించుట కిరులకు ప్రసక్తియేమి? అధినేత రాజ్యముల విషయమై నట్టి పరిక్ష గావించబడెనా? బోయర్లకట్టి ప్రవేశపరీక్షయు అంక్విరీక్షయు నెలకొల్పబడెనా? ప్రపంచ చారిత్రమునందేదేశమునకు వర్తించని కఠిన పరీక్షలు హిందూదేశమునకేల వర్తించ జేయవలయును? ఈ పరిక్షకు ప్రమాణమేమి? చాత్రములెన్ని? ఇంగ్లండుజేయు పరీక్షకు అమెరికా తాళగలదా? అమెరికావారి పరీక్షకు జపాను తాళునా? ఏదేశమునందలి చారిత్రక పరిస్థితుల కనుగుణముల ఆదేశము వృద్ధి కెందుచుండునగాని, ఒకరు కోరినటుల మరియొకరు పెరుగుట సంభవ మెన్నటికి గానరదు. కాంగ్రెసు సంస్కరణములను మక్కికి మక్కిగ సరిపోవునటుల, ప్రసాదింపవలయునని కోరునంతటి మందు ఉండదుకాని, ప్రజలకు కోకాధికారమిచ్చి, వారికి నిజమగు పరిపాలనాధికార మొసగిన ప్రజలు సంశ్లేష్టి కెందురు.

మాంతుగూగారి సూచనలు: కొండయ త్రవ్వ ఎలుకను పట్టుట.

ఫలితమేమైంది? గంపెదాళలతో నెదురుజూచుచున్న మాంతుగూగారి సంస్కరణ నివేదికను ప్రయరింపబడినది. సంస్కరణములందు కర్మసు స్వరూపము ప్రతిఫలించుచున్నది. కాంగ్రెసు విధానమునకు కర్మసు జూపిన నిరర్థ కాక్షేణలన్నియు యీ నివేదికమునందుగాడ జూపబడినవి. కాంగ్రెసు విధానము నాలుగు వాక్యములతో నెగురగొట్టుబడినది. ప్రజాధికారము విస్తరింపబడుటకు మారుగ శృంఖలము లధికమయినది. మంత్రులనియు, గ్రాండ్ కమిటీలనియు, ప్లేటుకాన్సిల్లనియు, ప్రీవీకాన్సిల్లనియు, మొదలగు క్రొత్తపదములు గల్పితబడినవి. విరుదులతో నాత్మ గౌరవము బోగొట్టుకొని మరయవారికి దప్ప నివృత్తపదము లింకొకరికి సంశ్లేష్టిగొలుపజాలవు. అధికారములేని హోదాలు ఎండమావులవంటివి. స్వరాజ్యవృష్టచే నీడింపబడుచున్న వారికి వివాహ కాంతిసెనగజాలవు. ప్రభుత్వ కార్యదర్శి సభను బూర్తిగ వీసివైచి, ప్రభుత్వ స్థానమును హిందూదేశమునందుంచవలయునని ప్రజలు గొరిరి. వారికోర్కె నికొరింపబడెను. ప్రభుత్వకార్యదర్శి సభయందుగాని, హిందూదేశ ప్రభుత్వమునందుగాని, ఎన్నగిన భూములేవు. సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యతనహించుట కేసంస్కరణములు దలపెట్టలేదు. ఇట్లున్న గోమగుడ బోయింది. సామ్రాజ్య కాసన నిర్మాణసభ ఎత్తివేయబడినది. వివికబదులుకాన్సిల్ ఆఫ్ ప్లేటులనియు, లెజిస్లేటివ్ సభయనియు నిర్మింపబడెను. మొదటిసభ ప్రభుత్వసభ యనుటకు నందియులేదు. రెండవసభకు 100 మంది సభ్యులందుటకును, అందు మూడింట రెండువంతులు నియతసభ్యులుండుటకును, నేర్పరుపబడెను. కాని యీసభ అలంకారప్రాయమై, ప్రయోజన రహితముగ నుండును. ఈసభలో ప్రభుత్వపుచ్చుములు ప్రభుత్వమున ప్రతిపాదించబడి, ప్లేటుకాన్సిల్ సభకుంపబడును. ఈ కాన్సిల్ సభజూచుట్టుమును సవరించి, గవర్నరుజనరలు గారికి సవరణము లనవలసిన దొవలయెడల, కాసనసభ నోరెత్తుటకు వీలుండదు. ఈ చట్టము నంగీకరించి

తీరవలయును. గవర్నరుజనరలుగా కట్టి యెట్టి సాయమును వెలుపనియెడల రెండుసభలను కలసి చట్టము గూర్చి విచారించును. ప్రజానియుక్త సభ్యులు దెచ్చు బిల్లులకును యిట్టి నిర్బంధములే గలవు. గవర్నరు జనరలుగారికి రెండుసభలను ఎత్తివేయుటకు నిరంకుశాధికార మొసగబడెను. ఇక, రాష్ట్రముల ప్రజాధికారము విస్తరించి ప్రసాదింపబడెనని, నిశ్చయము దెలుపుచున్నది. కాని పరిశీలించుకొలదిని నిత్యుని గగన కుసుమమగుచున్నది. కర్మసుగారు రచనచించిన ద్వివిధ ప్రభుత్వ లక్షణములే నివేదికమునందు పొందు పరుపబడినవి. కాన్సిల్ రాష్ట్రాధిక ప్రభుత్వమునందు, గవర్నరు, ఎక్జిక్యూటివు కాన్సిల్, గవర్నరుగారు నియమించు మంత్రులగాని మంత్రులుగాని, ఉండునట్లు. కర్మసుగారు సూచించినవిధమున, యీ నివేదికమున గూడ రెండు ప్రభుత్వములు సూచించబడినవి. గవర్నరును ఎక్జిక్యూటివు కాన్సిల్ గలసి అధికారకర్త ప్రభుత్వముగను గవర్నరును మంత్రులు గలసి ప్రజా ప్రభుత్వముగను ఏర్పడును. కాని రెండు ప్రభుత్వములను విడిచిగ నుండక ఒక్క ప్రభుత్వము చేరనే బద్దగు చుండును. క్యూకులమున అధికార నిహితమునకు నిశ్చయములు ప్రజాప్రభుత్వపరములే నుబడును. నిజమగు పరిపాలనాధికార వంతయు అధికారకర్తపాస్త్రుతమై ముండును. కాంతిస్థానాధికార మంతయు వారి చేతులలోనే ముండును. స్వపరిపాలనమునకు సభ్యులకు కాంతిస్థానము మూలముననే యలవడుట సత్యము. ప్రజాప్రభుత్వమువలన జేయబడిన కాఖిల నామములు గూడ కర్మసుగారి ఏర్పాటును బోలియుండుట విచిత్రము. రాష్ట్రీయవాదములో ప్రథమభాగము సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునకు బోవును. అటుపిమ్మట రివ్యూకు కాఖిలకు పంచబడును. తుట్టుతుదకు మంత్రుల ప్రభుత్వపుపరము జేయబడిన కాఖిల విషయ మాలోచింపబడును. విడిచిగ నుండు చాలని యెడల నెక్కుడు పన్నుల విధింపవలయునని మంత్రులు సూచింపవచ్చును. ప్రజాప్రభుత్వమునకు కోకాధికారములేదు. విడిచిగ నుండు కాఖిలపరిపాలన కిచ్చుధనమతి స్వల్పము. ఇట్టి నిర్బంధములతో లేరిగిన ప్రభుత్వము చక్కగ బనిచేయుచున్నదా యని, నైజేడ్లకు పిమ్మట పరీక్ష నెలకొల్పబడునట్లు. ఇక కాసన నిర్మాణసభల కిచ్చిన యధికారము మృగ్యము. ప్లేటుకాన్సిల్లకు మారుగ గ్రాండు కమిటీ యొకటి నెలకొల్ప బడినది. గవర్నరు గారు రిజర్వకు కాఖిల గూర్చిన చట్టములను గ్రాండుకమిటీకి బంపవచ్చును. అప్పుడు గ్రాండుకమిటీ వారు తమ యిచ్చ వచ్చిన మాన్యు జేయవచ్చును. కాసన నిర్మాణసభ నోరెత్తుటకు వీలుండదు. కాసన నిర్మాణ సభ నెత్తివేయుటకు గవర్నరుకు నిరంకుశాధికార మొసగబడినది. ఈసభల తీర్మానముల నంగీకరింపవలయునని గవర్నరుగారికి బాధ్యత ఏ మూలను గాన్పించును. ఒకచేతితో నిచ్చినది వేరొకచేతితో పెరిగివేయబడినది. గవర్నరు, గవర్నరుజనరల్ గార్ల నిరంకుశాధికారము మాత్రము నేక రెల్లు మెచ్చుజేయబడినది. ప్లేటు కాన్సిల్లను, స్వదేశ సంస్థానాధీశుల సభయు గలసి సామ్రాజ్య విషయముల చట్టములకు అనకాశ మొకటి గల్పింపబడెను. ఇందుచే బ్రిటిషు హిందూదేశ ప్రజలకు నష్టమును, స్వదేశ సంస్థానాధీశుల గౌరవమునకు భంగము కలుగుట దప్ప వేరు లాభము గాన్పించుటలేదు. హిందూదేశపు ఆర్థిక సమస్య నిర్ణయింపబడలేదు. యూరపీయులకు మాత్రము జీతములను వృద్ధిచేయవలయునని, సంస్కరణ నివేదిక మాతురతి జూపుచున్నది. ఇక కర్మసుగారు సూచించిన విధముననే పరివర్తనముల కొకమారు ప్రాప్తమెంటి విచారణ సంఘమువారు ప్రజల యభివృద్ధి గూర్చి విచరించి, హిందూదేశపు భావిదశను నిర్ణయించుచుండురు. అయిదు సంవత్సరముల కొకమారు రాష్ట్రములందును, పరివర్తనముల కొకమారు హిందూదేశమునందును, ప్రజాసామ్యముల పరిశీలించబడుచుండును. భూసామ్రాజ్య రాష్ట్ర విభజనము గూర్చి నివేదిక మిట్టిప్రాయ మొసక బోలేదు. ఇట్టి నిధిజము చేతమునందంతిలను గావించుట కలవర కారణమగుననియు, భూసామ్యము కల్పించి తీర్మానమునై జరిగిన చర్చలను విడిచి ముగుచున్నదనియు, కాని నూతన ప్రభుత్వ విధానమునకుబోసికి వచ్చిపిచ్చుట, అనవరతమహోట్ల ప్రజల యెద్దిరీ జూపిలేని, అట్టి విభజనము గావించవచ్చు ననియు, నివేదికమున సూచించబడినది. ఒరిస్సాకు, జేరారుకు ప్రత్యేకపు ఉపరాష్ట్రములకొరక త్వరలో విభజించుట ముఖ్యమని అంగు సూచించబడినది. ఆంగ్లేయుల తమ యుద్ధములను గూర్చి ప్రపంచమున కెకకుమరుటకు నువేక్ష కగించింపంగుచేరనే, హిందూదేశ పురస్కారముల కర్మసుగారు కర్మసుగారు భూసామ్రాజ్య రాష్ట్ర విభజన సమస్య లేగిన ప్రాముఖ్యత బడయక చురు

గనుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణముగూర్చి మాంటాగూ గారు దృఢాభిప్రాయమును వ్యక్తము చేసినది. ఆంధ్రుల యలసభయు హిందూజాతీయ కాంగ్రెసును గూడ గుర్తుచేసింది.

కొండవెల్లి ఎలక్షనుబట్టిని విధమున, మాంటాగూ గారి విచారణా ఫలితము పరిణమించినది. సంస్కరణ సూచనలు స్వపరిపాలనమునకు గాని సుపరిపాలనమునకు గాని దారి జూపుటలేదు. జేసిన బోలెడు విశ్లేషణకార మొకటి నిర్మించబడినది. హిందూజాతీయ లాభముకొరకై ప్రత్యేకముగ పేటెంటు తయారు చేయబడినది. ప్రజా సామ్యమునందలి విశ్వాసము, అధికార విస్తరణమునందు వెలుకాడు యీ సూచనలందు మూర్తిధినించినది. పాశ్చాత్య ప్రపంచము వస్త్రముల వయసు ధరించుటకు నేర్పినవలెను, హిందూజాతీయమునందు స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపరములు వెల్లివిరిసిన దృష్టాంతములు గాన్పించుచున్నవి. అయినను, స్వపరిపాలనమునకు దక్ష రాజ్యాసము చేయుచున్న వారి విధమున, భారతీయు లివేదీకమున జూడబడిరి. భారతీయు లడిగిన కాంగ్రెసు విధానము నిరాకరింపబడినది. స్వపరిపాలనమునకు ముఖ్యమూలములు సంస్కరణ సూచనలందు పొందుపరుపబడలేదు. స్వయంనిర్ణయ మూలముకొరకై ఆంగ్లేయుల రక్తము ధారపోయెనుండ, ఆ మూలము హిందూజాతీయమునకు బనికరాలేదు. కర్మ గుణము ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము ప్రాప్తజేయబడుట వలనది. నివేదికము గూడ వలదనెను. అనలరీల్ విరుదము ధరించి మురియుటకలెనను, కాననిర్మాణ సభ్యుల కవకాశములు తొలగింపబడినవి. నివేదికమునందు ప్రజల కోర్కెలను సంస్కృతీకరములు యొందింపక, అధికార వ్యక్తి టిల్లిప్రాయములను మాత్రము వ్యక్తీకరించెను. ఈ నాటకరంగమునకు కర్మ గుణ మూలము దయ్యెను. ఇట్టి సూచనలను గూర్చి విశేష దూరము చర్చించుట నిష్ప్రయోజనము; కాలము వ్యర్థముచేయుట కిది సమయము గాదు. జేక మంతయు సంస్కరణ సూచనల నిరాకరింపుడు. వైకాపా తత్వముగ నీతిర్యామలను నిరాకరించి, మనము గోరిక విధమున స్వపరిపాలనమును వెంటనే ప్రసాదించవలయునని చాటువలెను. సంకెయ్యముల కీపద్ధతి రుచింపక బోవచ్చును. కాని ఏదేమియుననునను, ప్రజలు నిరాకరించిన విధానములను వంతముగ తొలగింపబడలేదు. భారతీయుల భావినిష్ఠియంతయు వారి హస్తములందే యున్నదని ప్రపంచపరమును. జాతీయకంఠముగ నిరాకరించినవిధానము తప్పక ప్రోపితము బడును. అందుచే, స్వపరిపాలనమునకు దారిజూపని మాంటాగూ గారు సూచనలగూర్చి చర్చలతో కాలముగడుపుక, భారత జేకము తనదృఢాభిప్రాయమును వెంటనే ఆంగ్లేజీయునకును, మంత్రగర్హమునకును జెలిపి, తనకోర్కెల నీసమయమున తప్పక సఫలము గావింపవలయునని వ్యక్తీకరింపవలయును. ఇండియా సమగ్ర సంగ్రామసమస్య. దీనినితీర్చులో బరిష్కరించిన సామ్రాజ్యాధిపతి కంతటిలాభకరము. అందుచే భారతీయులు తమ యభిప్రాయమును ఖండితముగ తెలుపుట కాలసింప గూడదు. కాని, కాంగ్రెసువిధానమునకు తుదివరకు నిలువబడినదని భావజేసి, కర్మ గుణవిధానమును తీరముగ విమర్శించిన నాయకులు గొందరు సంస్కరణ సూచనలకీర్తుకు వల్లెమునకు న్నారు. నీరమానీకతత్వమును గ్రహించుటకు సాధ్యము గాదు. ఏయిద కాగొడుగు పట్టుట వీరీవిశాళముగనుచున్నది. కాని, ప్రజలకండగనిలచి, యీ సమయమున జేకమును గమ్యస్థానమునకు గొంపోవువాడే నాయకుడు. తదితరులకు జాతీయ జీవితమునకు దుచితస్థాన ముండలేదు. ఈ సమయమున వెనుకంజ చేయక భారతజేకము తన దృఢాభిప్రాయమును వెల్లివిచ్చి కార్యక్షిప్తహిందూజాతీయము ధ్యేయము. అటులగాక సందిగ్ధమునందు దృఢతరమునంది జూరనా, జేకమునకంతలో సాధాగ్యము చేకూరనేరదు. ఈ తరుణమున జేకములుజూపు మనోకాఢ్యతవై, భారతజేకపు భావినిష్ఠి యాధారపడి యందు నుటకు సందియములేదు. ఇక కొలదిదినములలో జరుగనున్న ప్రత్యేకరాష్ట్రీయ సభలను, ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభలను జేకమున జేట్టి హితమునగి, కార్యసాధన మవలంబించునో జేది జూడవలసియున్నది. ఆంధ్రు లీతరుణముననే భావప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనావసరముగూర్చి నొక్కికొక్కగించి, రాజ్యాంగ సంస్కరణములలో రాష్ట్రీయస్వరాజ్యము ప్రాముఖ్యత వహించి జాతీయ స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపరమునకు దారిజూపువటుల, బ్రహ్మాంధులకు ముఖ్యసభ్యులు.

గుంటూరు, జూలై 12. చల్లా శేషగిరిరావు.

సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు.
హిందూజాతీయ మంత్రము, రాజప్రతినిధియు యీ జేక సమస్య ప్రాముఖ్యమును గ్రహించి యుండినను, రాజకీయ బాధ్యతా నిర్వహణము వలననే రాజకీయ సామ్యత్యమలనకు వని వారు నడివియుండినను, కార్యరూపము చాల్చుకాలని పర్వ అపాయకారక మగునని వారి నివేదికమున లిఖితమై యుండినను, వారిసంస్కరణ విధానమున మాత్రము సంపూర్ణ బాధ్యత మొకమా రాకస్మికముగ నొసంగుట హానికరమని వారు సిద్ధాంతీకరించియుండిరి. హిందూజాతీయ సమస్యను త్వలో పరిష్కరించుటకవసరమని వారు గుర్తించిరి. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు పూర్వము ప్రస్తుత విధానసాధ నిర్మాణ మవసరమని అంగీకరింపబడినది. నివేదికమును చూచినయెడల, ముందంజ చేయ రాజకీయ సంఘములు కోరు యీక్రింది నివేదనములందు సందర్భముగ నున్నవి తెలుపబడినవి:—

- (1) రాష్ట్రీయ సాతత్వత్యము. దీనిని ప్రజలచే యెన్ని కొనబడిన కానసభలను నిర్వహింపవలెను.
  - (2) అధికార భారతీయసంఖ్యా బాహుళ్యము గల కార్యనిర్వాహకసభలచే ప్రభుత్వము నడుపబడుచుండవలెను.
  - (3) ఇట్టి కార్యనిర్వాహకసభలకు గవర్నరు సభ్యుల నియోజింపుట అసంత్పాదకము.
  - (4) కానసభ్యుల సంఖ్యను వృద్ధిగావించి, నియోజక వర్గములను వికాలపరచుటకు జేయవలెను.
  - (5) రాష్ట్రీయ, సామ్రాజ్య ఆర్థికాదాయములను విభజించుటావశ్యకము.
  - (6) ప్రభుత్వ సేవయందు దెబ్బకు భారతీయుల నియమించి, యీ విషయమున జాతిభేదములను పరిగణింపకుండవలెను.
- ఈవిషయములన్నియు నంగీకృతమైనవి. కావున ఆర్థిక కానసాధికారములు కానసభల హస్తమునని యూహింపవలసియున్నది. కాని కాంగ్రెసు లీగు విధానమునలన కార్య నిర్వాహకసభ విధజింప బడుననియు, కానసభ కార్యనిర్వాహకసభకు కలవర పరచుటగాని దానిని తొలగింపకాల దనియు, ఇందు మూలమున చాల నష్టములు సంభవించుననియు యీ సంస్కరణ కర్తలు నుడువుచు, స్టేటు కవున్లు గాగించు కమిటీల సహాయమున సంపూర్ణ కానసాధికారమును గలిసి, ప్రస్తుత పద్ధతులమీదనే జేకపాలనము జరుపు ప్రభుత్వమును నిర్వహింప లూతుకొనిరి. ఇట్టి పరిపాలనమునకు ప్రతిపాదముగానే ఆందోళనమొక్కడై అది సంస్కరింప వసరము గలిగినది. ప్రభుత్వములోని యే కాఖయందైనను ప్రజాప్రతినిధు లధికారమును, బాధ్యతను గలిగియున్నారని నుడువుటకు వీలలేదు. కావున, కనీసము రాష్ట్రీయసభయందు గున్న గ్రామీణకమిటీలైన తొలగింపక పోయినయెడల ప్రజాధికారము నామమాత్రానికైయు కా గలదు.

ఆగస్టు 20 తేదీని గావింపబడిన ప్రభుత్వప్రకటనమును బట్టి యీసంస్కరణ విధానమును పరిక్షించిన యెడల బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ స్థాపనమున కిది యుపకరింప జాలదని తెల్లము కాగలదు. కాంగ్రెసు-లీగు విధానమున జేట్టి లోపములన్నను, యీక్రిందిప్రధాన విషయములు మాత్రమందు గానవచ్చుచున్నవి:— (1) కానసభకు కార్యనిర్వాహక సభవై అధికారమునుట (2) ఆర్థిక పరివర్చము, వ్యయ నిర్ణయమును

కానసభల యాధీనమున నుండుట. మాంటాగూ మెన్సుఫర్డ్ విధానమున నీవిషయము లెచ్చటను గానరావు. సంగ్రమిత విషయకమగు కాననిర్మాణమైనను కానసభయందలి అధికారుల కొసంగబడిన అధికారము గవర్నరు, వారి కార్య నిర్వాహక వర్గమువారి అనుమతిమీద వాధారపడియున్నది. గ్రాండు కమిటీ పద్ధతి కాననిర్మాణమునకు నిరోధకముగ నున్నది. ఆర్థిక విషయములలో కూడ అధికారమంతయు గవర్నరు, వారి సభవారి చేతులలోనే యున్నది.

సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమున కాననిర్మాణమునందు కానసభయొ, స్టేటు కవున్లు అంగీకరింపవలసి యుండుటయు, పిమ్మట రాజప్రతినిధి అనుమతి కావలసివచ్చుటయు చూడ నీవిషయమున గూడ ఇండియా ప్రభుత్వము వారి అధికారమున జేట్టి మార్పును గలుగలేదని విదితము కాగలదు. ఇచ్చట గూడ కానసభ్యులు తమ యిష్టానుసారముగ కార్య నిర్వాహక వర్గమును నిర్వహింపజాలరు.

ఈవిధానమున రెండు ప్రధాన లోపములు గలవు. (1) కానసభలకు కార్యనిర్వాహక వర్గమువై అధికారము లేదు. (2) ఆర్థిక కాననిర్వాహకాధికారము కానసభ్యుల హస్తమున కాలేదు. ఈ రెండు విషయములను లేని విధానమువారి భావులను సంకృప్తి పరుపజాలదు.

ప్రభుత్వకాఖలలో సాధ్యమైనంతవరకు భారతీయుల నియోజింది, వారియెడల తగిన నియమముల జేర్చవలెను మంచిగాని వారిని సంపూర్ణముగ తిరస్కరించుట న్యాయము కాదని నా అభిప్రాయము.

నిర్మించబడనున్న సంఘములలో స్వకర్మము, నిష్పక్షపాతులును అగు ఆంగ్లేయ రాజకీయవేత్తలును, తగిన భారతీయ ప్రతినిధులును యుండవలెను. అందు నిలుపింజ జడు అధికారులు, తగినవిషయముల వెలుపుట కవసరమున నంతటి సంఖ్య గలవారుగ మాత్రమే యుండవలెను. ఈ ప్రకారము జడగక పోయినయెడల పురోవృద్ధి ప్రతిపాదనకు ప్రస్తుతముద్యోగియులే అధికారము దుండుట సంభవించును.

ప్రతిరాష్ట్రీపరిషతుల బట్టియు కానసభ సభ్యుల సంఖ్యను నిర్ణయింపవలెగాని, యీ విషయ మొకసంఘ నిర్ధారణచే నిర్ణయింపరాదు. వెర్చిన్స్ రాష్ట్రముల నుండవలసిన సంఖ్య కానసభకునే నిర్ణయింప బడియుండుట మేలు.

ప్రభుత్వము, సంగ్రమిత విషయములని విభజించుట తృప్తికరముగ లేదు. ఇందు మూలమున యేకాద్యోగులు రెండు తరగతుల ప్రభుత్వమునకు లోను గావలసి వచ్చును. మరియు అనవసర విషయములు ప్రజాసాస్త్ర గతములగుటయు, ప్రధాన విషయములు ప్రభుత్వమువారి స్వాధీన మగుటయు తలకొనింపవచ్చును.

స్థాయిసంఘ నిర్మాణము బాగున్నదని నాఅభిప్రాయము కాని, అందు సంపూర్ణముగ యెన్నిక సభ్యులుండవలెను.

ప్రభుత్వ, సంగ్రమిత విషయములలో నిరువురు కార్య నిర్వాహక సభ్యులుండవలెననియు, అంకొక భారతీయు దుండవలెననియు వెలుపు సూచన కర్ణవరమునందు. కాని, భారతీయుడు సభ్యుడు మాత్రము కానసభ సాధికారములకు నుగుణముగ వర్తింపజాల వచ్చును తనపదవికి రాజీనామా యొసంగవలెనని నాయుద్దేశ్యము. కాని సంగ్రమిత విషయములలో మాత్ర మొక మంత్రని గవర్నరు నియమింపవలెనను

జ్ఞానభయము లేదు.

వైద్యరత్న వండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

జ్ఞాన జ్ఞాన (1045)

ని వారకావధములు

మా మందులు గడచిన యిరువది వర్షములుగా ఇండియా, నిర్మా, సిలోజా జేకములయందును, స్వదేశీసంస్థానములయందును అనేక జ్ఞాన కోసులను కాపాడుట లోకవిదితము. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన

జ్ఞాన సోకదు.

హైమాదిపానకము 6 కోస్సుల బుడ్డి ౧-కి రు ౧-౦-౦	కేశకాశము 1 కోస్సు బుడ్డి ౧-కి రు ౦-౧-౦
డిప్ 8	డిప్ 8
హ్యుకింగు పోటీజేటు.	కోరువారికి మావెద్ద కాటలా గుచితముగ వంపబడును.
తండ్రి విలాసము: "పండిట్" మదరాస్.	

ఆయుర్వేదాశ్రమం, శిశి, ఆచారప్పన్ విధి, జి.టి. మదరాస్

The Great War.

(c)
(Reuter's Agency)
—:o:—

Great Britain

Mr. H. E. Cotton to Stand for Parliament.

Adopted as Government Candidate.

LONDON, July 11.

The East Finsbury Liberal Association has adopted Mr. H. E. Cotton as Government candidate for the by-election on July 18th. The Independent Mr. Belsher is opposing him. (Mr. Cotton is the eldest son of Sir Henry Cotton.)

Banquet to Dominions' Representatives.

LONDON, July 12.

The Lord Mayor gave a banquet at the Mansion house to-day to the Premiers and representatives of the Dominions. The distinguished company included Mr. Balfour, Lord Jellicoe and Lord Milner. Sir Walter Long, toasting the guests, remarked that the Imperial Government did not desire to obstruct the progress of the dominions, but on the contrary was prepared to facilitate it. Whatever changes were made let them be real and secure the greater stability of the Empire. The rightful use of the resources of the Empire would prevent enemy invading our territories.

Work Approaching Conclusion.

LONDON, July 12.

The "Morning Post" says:—The work of the Imperial War Conference is so advanced that it is hoped to terminate within a fortnight, but the Premiers may be detained some little time by the War Cabinet.

Empire Banking.

Great Experiments.

LONDON, July 12.

The "Financial News" says:—Negotiations are proceeding for an interesting arrangement not amalgamation between the Great London Banks and Institutions in Scotland, South America and India respectively, with a view to experiment in Empire Banking on a very large scale.

Germans in China.

Foreign Secretary's Statement.

LONDON, July 10.

In the House of Commons, Mr. Balfour stated that the whole question of enemy subjects in China was being considered. The object of restrictions on enemy subjects in the British Concession of Shanghai was to prevent them carrying on business. If any member of the House of Commons had reason to believe they were still carrying on business he would be glad to have information.

Aliens in Britain.

Proposed Government Measures.

Restriction on Enemy Businesses.

LONDON, July 11.

In the House of Commons Sir George Cave dealing with the Alien question agreed that the continuance of enemy outrages upon humanity must reasonably and naturally affect the point of view from which we approached such question and public opinion must be taken into account to a reasonable degree. The Government proposed to ask the Committee in each country to undertake revision of exemptions from internment in case of men and of exemptions from repatriation in case of women. Where exemption was continued reasons would be made publicly available. Naturalisation certificates would be reviewed and those issued during the war were not likely to be continued unless there were good public reasons. A retrospective requirement would be made that no name could be changed without a Home Office certificate. Sir George Cave said he was unable to agree to the proposal summarily to discharge persons of enemy origin from government offices, but he proposed that only natural born Britishers should be employed there during the war unless national reasons justified exceptions. The Government proposed that all aliens besides enemy aliens should possess identity books, and foreshadowed further steps to deport undesirable non-enemy aliens. He outlined further restrictions as regards enemy businesses including the winding up of enemy banks as soon as possible (cheers). This step would be no good if the banks could be reopened after the war. German banks in the past had been used as means of obtaining British trade and connections and it was right to treat them specially. The Government therefore proposed to legislate on the lines of the Non Ferrous Metals Act by which legislation no enemy bank could be opened in Great Britain for a term of years after the war. (Cheers.)

The Premier Winds Up.

LONDON, July 11.

In the House of Commons Mr. Lloyd George winding up the Aliens Debate which disclosed General approval of Government's policy said:—A good test was whether Aliens had thrown in their lot with us, but in war time naturalisation was very suspicious. There was need for a strong Imperial Committee to reconsider the cases solely in the light of public interest. Every British setback brought him letters from Germans in this country rejoicing at it and this state of things must be stopped. He emphasized the importance of furnishing revising committees with evidence on which they could adjudicate. Germans themselves were responsible for the present deep public sentiment against untried persons owing to the continual outrages against hospital ships and upon helpless prisoners. Aliens should be searched out very minutely.

Defeating Submarinism.

LONDON, July 11.

Lord Jellicoe speaking at Southampton, referring to his February prophecy that submarinism would be defeated by August, said:—Ships were not being sunk as fast as they were being built while submarines were being sunk faster. That was what he meant by defeat of submarinism. He was confident that the German losses would not grow less.

America and Britain.

Reciprocal Tributes.

American Marines' View of Germans.

LONDON, July 11.

Mr. Asquith entertaining Admiral Sims at the National Liberal Club said:—President Wilson had done more than any statesman to concentrate the minds of men on a League of Nations, which is our dominating worldwide aim whose practical embodiment was the most urgent constructive problem of International Statesmanship. Admiral Sims emphasised that the safe transport of one million American troops was due very largely to the British Navy and Mercantile Marine. The submarine menace was now ended. Admiral Sims said he was dining with the King on Tuesday and His Majesty was telling him of the reports from the Western front. He said it was impossible to exaggerate the influence upon the American forces of the success in fighting alongside the Australians. One Australian officer, when questioned, was most enthusiastic about the Americans. Admiral Sims referring to the previous fighting of American Marines when they were badly cut up said some of the wounded when questioned said they had been a little afraid of the German before they met him but they found that he would not stand up and fight man for man. He was good enough behind a machine-gun but was afraid of cold steel.

More Indian Army Honours.

Stories of Heroism.

LONDON, July 8.

The "Gazette" announces the following awards to members of the India Army:—

Military Crosses.

CAPT. N. N. SHAY.—He led his squadron with great skill and determination in an attack and consolidated the position under heavy fire.

CAPT. C. O. DAUNT.—He led two dismounted squadrons in an attack which resulted in the capture of an advanced enemy trench, though the attack was finally held up by very heavy machine-gun and rifle-fire. But for his able handling the squadrons would have lost very heavily.

LIEUT. S. DUTT.—He worked indefatigably and attended a large number of wounded under heavy shell, machine-gun, and rifle-fire. His absolute coolness and steady devotion to duty were a splendid example to all.

CAPT. L. G. GRAHAM.—He continually carried orders through shell-fire and machine-gun fire and kept in constant touch with the situation.

LIEUT. THE HON'BLE A. H. HARDINGE.—He volunteered to reconnoitre the road under heavy machine-gun and rifle fire. After several unsuccessful attempts he completed a very thorough reconnaissance and pointed out to the cavalry a way through the wire. He also helped to get guns forward over very bad ground after fifteen hours of continuous work.

The "Gazette" announces the award of the Military Cross to the following officers of the Indian Army.

LIEUT. W. W. PAGE.—He was sent forward to try and gain touch with a cavalry unit which was almost cut off. Though wounded early in the day he remained with the men showing great courage and determination and, though finally held up in a very advanced position by heavy machine-gun fire from the front and flank, he held on to the position with a small force until relieved at night-fall.

LIEUT. V. W. SMITH.—He displayed great coolness and ability and sound tactical knowledge in handling the Signal Troop under heavy machine-gun fire. Owing to his influence and example every man volunteered to carry despatches through heavy fire. He was most successful in establishing visual communication with Headquarters and displayed great initiative and tenacity.

RISALDAR MUKUND SINGH.—He led his troops at a gallop through damaged enemy wire and engaged the retreating enemy with lance killing several himself. Subsequently he assisted in organising the defence of a captured position and displayed great skill, energy and set a fine example.

Russia

Korniloff Willing to Join Bolsheviks.

And to Fight the Germans.

LONDON, July 11.

An undated telegram from Moscow states that Korniloff has issued a proclamation declaring that he is willing to acknowledge the power of the Soviet and to command an army against the Germans and also to negotiate for the Allied assistance against Germany. Korniloff states that he is near Rostoff with large force and asks the population of Don District to receive him as friend.

Bolshevik Authority Over-thrown in Siberia.

LONDON, July 11.

PEKING.—The Czech-Slovaks have overthrown the Bolsheviks in the whole region from Tobolsk to Semipalatinsk and from Krasnovarsk to Chilibinsk. A correspondent confirms that Bolsheviks have also been overthrown at Irkutsk.

LONDON, July 11.

The Bolshevik Government alleges that Muraviev Commander-in-Chief on Czech-Slovak front, has committed suicide.

Situation in Moscow.

Street Fighting Continued.

LONDON, July 10.

The "Vossische Zeitung" says:—Street fighting of the greatest bitterness is continuing in Moscow. The revolu-

tionaries have barricaded the Imperial theatre and mounted machineguns at all windows from which they fire on Bolshevik troops.

Safety of German Embassy.

LONDON, July 10.

AMSTERDAM.—The "Berliner Tageblatt" says:—A member of the Bolshevik Government has taken up his quarters at the German Legation in Moscow with a view of ensuring the personal safety of the Embassy.

Outbreak of Cholera.

LONDON, June 10.

German newspapers report an outbreak of cholera in Southern Ukraine and Northern Bessarabia. It is spreading into Hungary.

Cholera Increasing in Petrograd.

LONDON, July 12.

The wireless Russian communique says:—Owing to shortage of food, cholera is increasing in Petrograd and there are many hundreds of victims daily. It will be very difficult to carry on till the harvest. Councils in Corn Provinces have been urged to speed up the despatch of food to Petrograd.

Social Revolutionaries Marching on Paris.

LONDON, July 12.

PARIS.—The "Matin's" Stockholm correspondent says.—Tchernoff, Leader of Social Revolutionaries and Head of numerous armed bands chiefly peasants is marching on Moscow. He has already reached the environs.

America

Frost Spoils Crops.

LONDON, July 12.

WASHINGTON.—Young coffee plantations at Sao Paulo in Brazil have been ruined by frost. Sugar, castor oil and fruit plantations have also been damaged.

Central Powers

An Ambassador Recalled.

LONDON, July 10.

A telegram from Berlin says:—The Government has recalled the German Ambassador at Kieff.

France

Straits of Gibraltar.

Proposals for Tunnelling.

LONDON, July 11.

PARIS.—The Orleans Railway Company has applied for a concession for tunnelling the Straits of Gibraltar in furtherance of the scheme to run a railway from Paris to Dakar. The execution of the scheme would ultimately establish railway communication between London and Cape Town when the Channel tunnel is built, and traffic facilities between Dakar and South Africa would be greatly improved.

General

Siberia and Japan.

Japan Never Declined Allies' Invitation.

LONDON, July 12.

A telegram from Tokio dated July 2nd says:—Report from Washington that Japan has declined the request of the Entente to intervene in Siberia whatever is authoritatively declared to be untrue. Japan's attitude is unchanged. America's reply on the subject is still awaited. In unofficial Japan there is almost a unanimous feeling that the despatch of troops to Siberia is at present unnecessary.

Western Front

The Bag For June.

LONDON, July 12.—12-25 A. M.

The French Communique says:—During June 150 enemy aeroplanes were brought down and 181 seriously damaged. Over six hundred tons of bombs were dropped.

The French Eastern Communique.

LONDON, July 12.—12-10 A. M.

The French Eastern Communique says:—South of Devolite continuing our success, we seized the whole of Komitza ridge and occupied all villages in Tomorica valley, above Dobanay, taking over 250 prisoners. On the left Italians captured Cafaquimaka heights. Austrians suffered heavy losses and are retreating pillaging and burning their depots. Enemy artillery showed great activity on the Macedonian front, especially west of Vardar and north of Monastir.

Air Raids Over Germany.

LONDON, July 11.

The Air Ministry's official communique says:—A squadron on the morning of the 11th bombed Railway sidings at Offenbourg. Good bursts were observed. All machines returned.

74 Raids on Germany during June.

LONDON, July 11.

The Press Bureau states that an independent air force dropped sixtyone and quarter tons of bombs during seventy-four raids on Germany in June.

Thirteen Enemy Machines Felled.

LONDON, July 11.—10.40 P. M.
In a communique with regard to aviation F. M. Sir Douglas Haig says:—On 10th July we destroyed seven enemy machines and drove down six out of control. Four British machines are missing. Heavy showers of rain interrupted observation. We dropped ten tons of bombs in the day time on various targets. The rain prevented night flying.

Positions Captured.

LONDON, July 11.—5.55 P. M.
A French communique says:—We increased our gains during the night on the outskirts of the fort of Retz and gained possession of the village of Corcy entirely from Corcy station to the Chateau and the farm of St. Paul. We took fifty prisoners.

Provisions Taken by the British.

LONDON, July 11.
In to-night's communique Marshal Haig says:—We took a few prisoners at night northeastward of Ypres. Australians to-day entered German lines in the neighbourhood of Merris and penetrated to a considerable depth taking over seventy prisoners and a number of machine guns.

The British Communique.

LONDON, July 12.—1.4 P. M.
The British Communique says: We took 120 prisoners and ten machineguns in Thursday's enterprise southwest of Merris. We repulsed an attempted raid southward of Bucquoy. We made successful raid north east of Merris near Meteren and in the vicinity of Hemel taking prisoners.

Enemy Cleared out of Forest of Villers.

PARIS.—A Semi-Official statement says.—The capture of Corcy completes clearance of enemy from the Forest of Villers Cotterets. This was the objective of a series of recent local French attacks, which have resulted in securing useful positions and valuable information previous to the resumption of enemy offensive. The Bastion formed by the Forest of Villers Cotterets is now intact.

Italian Front

Aim of the Advance.

Effect on Bulgarian Army's Position.

PARIS.—Newspapers drawing attention to the advance in Albania point out that the immediate aim is to clear out the enemy from the mountainous regions south of the Semeri river and its tributary the Devoli.

The "Figaro" referring to the final aim says the occupation of Albania and the advance to the north of Lake Ochrida place the Bulgarian army in a dangerous position.

Importance of Success in Albania.

ROME.—A Semi-Official statement says: The importance of the success in Albania can only be realised by a knowledge of the topography of the country unlike most other war theatres. The occupation of territory can only be carried out by detachments holding isolated tactical points. Our advance has resulted in shortening the front by some dozens of kilometres.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Calcutta

Sales of War Bonds.

CALCUTTA, July 12.
The sales of war bonds at banks and Government offices upto the 12th July amount to Rs. 19,13,91,300 and are distributed as follows:—

	Rs.
Bengal	9,15,00,000
Bombay	4,25,30,000
United Provinces	1,40,00,000
Madras	1,21,00,000
Punjab	92,00,000
Burma	53,00,000
Central Provinces	23,00,000
Bihar and Orissa	19,00,000
Assam	2,50,000
Minor Administrations	50,00,000

South India

Sandalwood Oil Industry.

BANGALORE, July 12.
Mr. Alfred Chatterton on his reversion to the Mysore service, will, it is stated, entirely devote himself to the development of the sandalwood oil industry in the State.

Mysore Government Changes.

It is understood that the Government of Mysore has decided to revive the constitutional arrangement of a Dewan and three Councilors to the Government which existed during the Regency period and that Mr. Raghavendra Rao, who acts at present as second Councilor to the Government during the absence of Mr. A. R. Bannerjee, I. C. S., will be appointed as third Councilor.

Burma

Manufacture of Chemicals.

Rangoon's New Industry.

RANGOON, July 10.
An important new industry for the manufacture of drugs, heavy chemicals and acids of all sorts is being started by a well-known firm of wholesalers and dispensing chemists E. M. Desouza and Co. A site of 6½ acres of land with 1200 feet of river frontage has been secured in the northeast suburb of Rangoon where an extensive range of brick one-storey buildings are being erected with a bungalow for the staff, occupying about one-fourth of the area. The services of Dr. H. K. Sen, D. Sc., London, has been secured as a chemical expert with four assistant chemists. The factory will run day and night producing chemicals on a large scale for local needs and export trade to India and the Straits. Dr. Sen has been recently engaged on research work under the British Admiralty. Local materials will be utilised and the enterprise promises to assume an important character. The new factory has been rendered necessary by the difficulty of obtaining supplies and their poor quality and high prices.

Bombay

Bombay's Influenza.

Appearance in Calcutta and Madras.

BOMBAY, July 11.
Dr. J. A. Turner, Executive Health Officer of Bombay Municipality, has submitted a report on the recent outbreak of an influenza-like fever epidemic in Bombay. He says the first intimation he had of any unusual sickness in the city was on the 22nd June when many employees of offices, banks etc. and millhands had absented owing to the attack of fever. Bombay during June, says Dr. Turner, may be compared to a huge incubator with suitable media already prepared for the dissemination of the germs of the disease, the temperature, moisture and material in suitable conditions an overcrowded city with a large working class population living in conditions which lend themselves to the rapid spread of the disease, either insect-borne or from personal contact. The abnormal conditions and the presence of dust-laden atmosphere and the absence of rain so necessary for the removal of infected material accentuated these conditions. Dr. Turner gives a detailed account of the steps he took in trying to trace the origin of this mysterious form of fever and says the disease was introduced into Bombay by sea. Dr. Turner says that the medical officer of a ship which arrived in the harbour at the end of May was the first to direct attention of the port health officer to a new disease having symptoms of the present epidemic. Many of the crew were suffering. On the 26th June, Dr. Turner was informed that many ships were arriving in Bombay with a fever of the influenza type. After giving an account of the protective measures adopted, Dr. Turner says that the epidemic is now subsiding. Intimation has in the meantime been received of the appearance of the epidemic in Madras and Calcutta.

Spreading in Calcutta.

CALCUTTA, July 12.
The new fever is now spreading among the Europeans. What is more remarkable is that several doctors have been laid up with it. Some forty officers of the Customs, out of a total strength of about 200 both Europeans and Anglo-Indians, have been attacked with this disease. On Thursday three sailors suffering from symptoms of the same were removed from the Kidderpore docks to the Presidency General Hospital, while on the same day above fifty workmen in the Gun and Shell Factory at Chinsapore took suddenly ill in the course of their work. The fever got hold of the student community strongly, for instance, of the students residing at the Hardinge Hotel, about 150 and at the Hindu hotel about 100 are down with fever and at the Presidency College hostels and numerous other college hostels more than 50 per cent have fallen victims to this strange fever.

It is understood that the M. A. M. Sc. and B. L. examinees have approached the University authorities and it is likely that their examinations which were to have commenced from Monday next are likely to be postponed for the present.

Obstructing a Public Servant.

Accused Acquitted.

BOMBAY, July 12.
The case in which Dr. Nadirshaw Sukhia a prominent member of the Bombay Corporation was charged by Dr. Jayakar an officer of the Bombay Municipality with obstructing public servant in the discharge of his public duty has come to an end the hearing lasting over many days. Briefly the facts of the case are as follows:—The complainant with two other municipal employees went to disinfect a house belonging to Dr. Sukhia where a case of small pox had been already disinfecting. On being told by the complainant staff that it was the duty of the Municipal staff to see whether the place had been properly disinfecting the lady sent for Dr. Sukhia who was staying in the same building on an upper floor. On coming down Dr. Sukhia it was alleged threatened to kick the complainant out of the house if he did not clear out forthwith. In acquitting Dr. Sukhia the Chief Presidency Magistrate in the course of a lengthy judgment held that it was not established that the complainant was acting in discharge of his public function. The action of the accused (Dr. Sukhia) the Magistrate thought was rude and uncalled for but held that it was not established that his act amounted to an offence under Section 186 of the Indian Penal Code.

The Indian Reforms.

More Indian Press Comments.

LAHORE, July 10.
The "Punjabee" to-day says:—Indians will feel no enthusiasm for a measure of reform, which will keep so many vital questions for future settlement by the officialdom. In leaving the electorate undefined and suggesting uncertain division of the functions of the Government it says that the proposals contain a fundamental

defect. "One of the most important among the proposals is that within the province, which has been chosen as the unit in which the morale of responsible government is to be realised there should be as far as possible immediate and complete responsibility in local affairs and reservation of other matters to a part of the executive government. The success of the experiment will depend on how the transferred and reserved subjects are determined."

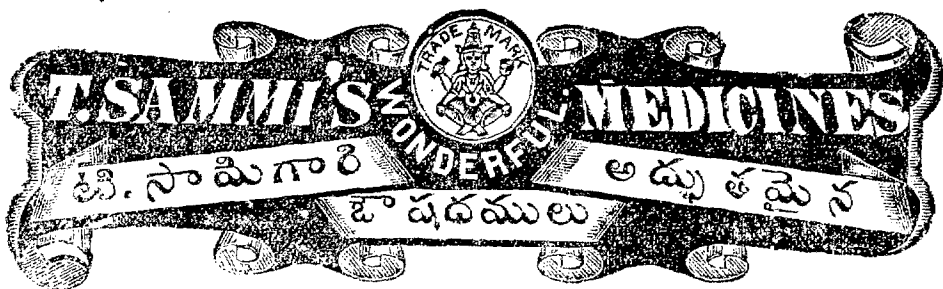
The "Tribune."

The "Tribune" also writes about the provincial executives which it says is only part of the scheme in which practical steps are proposed for giving effect to the pledge, regarding responsible government, on 20th August and concludes after an analysis of the proposals:—"If it is really intended to initiate responsible government in regard to transferred subjects there is but one way of doing. The ministers though they be chosen by the Governor must hold office at the will of the legislature and be removable by them."

Lord Ronaldshay in Eastern Bengal.

CALCUTTA, July 12.
His Excellency Lord Ronaldshay who is now on a tour in Eastern Bengal, in the course of a speech at Barisal on Thursday evening explained why the Government had not fixed a maximum price for cotton cloth in the way they had done for salt. His Excellency said:—The position is this that owing to the war it is impossible to obtain the amount of cotton goods which we obtain in normal times from abroad, for instance, imports of cotton piece goods into Calcutta from abroad during the year before the war amounted to nearly one hundred and thirty two million yards every month, last year they amounted to little more than 54 millions yards a month and at the beginning of this year to less than fifty-four million yards a month. In this connection there are two separate facts to be borne in mind, one is that the rise of cotton goods in England at the present time is very high indeed, and other is that there difficulty in getting ships to bring goods to this country. Now supposing that the Government were to say to the merchants in this country, 'your shall not charge more than so much for your cotton goods, what would the merchants reply. They would say, very well, but since we ourselves have to pay more than that to obtain goods from England we will not import any more since we cannot afford to import merchandise at a loss. You can see for yourselves what the result would be. As long as the existing stock in this country lasted, the people would no doubt get their cloth cheaper than they do now, but the stock would soon become exhausted and what would happen then. Why people would not be able to get any cloth at all however great the price which they offered to pay. Even as it is, importing merchants are taking great risks. A dhotie which cost one rupee three annas in Calcutta before the war costs three rupees one anna there now, but to bring the same dhoties from Manchester to Calcutta at present moment costs four rupees twelve annas. The sale figures for a better quality dhoties are Rs. 1-14-0 before the war in Rs 5-8 now and Rs. 7-8-0 for the same landed in Calcutta from Manchester. So you see the matter is not quite so simple as at first sight it appears to be. The root of the difficulty is the shortage of supplies. Until you are assured of supplies, the Government is likely to do more harm than good by interfering with prices. Of course if we found that the middlemen were making unreasonable profits that should be a different matter and we are keeping a sharp look out for that. Now having explained briefly the cause of these high prices let me tell you what the Government have done. It is most important that we should know what stocks of cotton goods there are in the country. For sometime past we have been kept informed on this point by business men of Calcutta but the information which they have been able to give us has necessarily been incomplete and we have recently ordered a census of stocks to be taken. A similar census has been taken simultaneously in other big trading centres of the country. I am not yet in possession of results of census but I can say without hesitation that if the result is to show that stocks are being kept on the market in order to keep up the prices then the Government will not hesitate to take drastic action to compel those who are exploiting the situation to cease doing so. I have little doubt however that we shall find that stocks in the country are very much lower than they would be under normal circumstances and if this so only remedy for high prices will be to increase supply. His Excellency said that at his invitation the Agricultural Association of Bengal had been holding a conference in Calcutta and being considering the possibility of reviewing the cotton spinning as cottage industry in Bengal. While he did not expect to find the whole solution of problem in suggestion he was of opinion that the people might do a good deal to help themselves in that way. We was told by the Director of Agriculture that certain amount of cotton seed had already been distributed among those who had applied for this. Continuing H. E. the Governor said:—But whatever it may be possible to do in Bengal itself we shall still have to depend largely on outside sources of supply. Owing to the difficulties of obtaining supplies from England, we shall have to look more and more to Japan and Bombay for our supplies. Japan will undoubtedly send us all that she can for the very simple reason that it pays her to do so and indeed she is sending us a great deal more now than she has ever done before. There remains as you are probably aware the Government of India appointed sometime a cotton prices committee in Bombay. That committee has made its report and its recommendations are now under consideration. It is sometimes said that as considerable quantities of cotton goods are being exported from India, we could increase our own supplies by restricting export but this matter has been submitted by us to the Government of India for their consideration and I have been assured by them that the possibility of having to take action in this direction will not be lost sight of. At the same time it must be remembered that the people to have the cotton goods are exported from India must get them from somewhere. The people of Straits Settlements for example who buy their cotton goods from India would probably buy them from Japan if export from India was stopped. In other part of the cotton that are now coming from Japan to India would go to Straits Settlements instead and what we gained by restriction of exports we could lose by reduction of imports.

యీ అపుష్పధనులయొక్క గుణాలితములకు మెచ్చి యెప్పటినుం కనుటిదార్లవల్ల బంగారు పతకమును, వెండిపతకములును బహుమానములుగా నొసగబడి పున్నవి. (1117)

హిందూ శైలము:—కనుపుసొప్పి, నరమచెణుకు బిళ్ళవాముపు, పక్కనొప్పి, కాన్లు చేగులు పట్టు, పార్వ నాయుపు, తలనొప్పి, యింకా యితరవాముపు నొప్పులు, అతి శీఘ్రముగా స్వస్థపగును.

దీని వెల 0-8-0. పెద్దదన్ని 2-8-0.

హిందూ కషాయము:—కనుపుసొప్పి, కనుపులో పెగులుకాయలు, అత్తెము, ఓకిలింపు, థేది, కాంతిథేది, శీత థేది రక్తథేది, నోటిపుండు, పండ్లనొప్పి, నన్ని, తేలుకుట్టడం, జలుబు, శ్రీలకు బురుగుకాలుసులనుండు కలిగెను కనుపు సొప్పి మొదలయినవిన్ని యింకా కనుపులో కలిగే యే విధ పయిన నొప్పులున్న అతి శీఘ్రముగా స్వస్థపగును.

దీని వెల ౦. 0-10-0, 1-2-0, 2-0-0.

జ్వరనివర్తి:—సాధారణమైన దినాలపేరట నుం డెడి జ్వరములు, చలిజ్వరములు అడవి కొండ జ్వరములు, పిత్తజ్వరములు, యింకా పలువిధములైన జ్వరములును బహు త్వరగా నివర్తియగును. దీని వెల ౦. 0-8-0, 0-15-0.

టి. సామి అద్భుత ఔషధశాల, 92, అణ్ణాపిల్లపేట, నానాకూరు, చెన్న పట్టణము.

రక్తశుద్ధి:—(బడే పూర్వవైయర్) ఇది కంతమాత కాంతము; మేనాపాదలు, మేనాదణములు, గంధిరణము, మరు పులు మొదలయినవాటిని స్వస్థముచేసి యే కారణముచేత చెడి యుండినను రక్తమును శుద్ధిచేసి రక్తశుద్ధిచేయును. వెల ౦. 1 తెల్లకాక:—తెల్లకాక, కచ్చకాక, మూత్రివ్యార మున కాశనూడిని మంట, దుర్మోసము మొదలగు మూత్రివ్యారమున కలిగెను శ్రీ సుబంధ కోగములను 8 దినములలో కుదుర్చును. దీని వెల 2-0-0 పెద్దదన్ని 4-0-0.

దగ్గుమందు:—ఇది దగ్గు, మక్కలగ్గు, గొమ్మ నొప్పి, గొంతుకన్నుట, కఫము మొదలయిన దగ్గులకు నుంచి అపుష్పధము. వెల 1-8-0

సప్తకానా:—ఇది యిచ్చిధమున కలిగిన బలహీన మునున్న, నిద్రలో ఇంద్రియస్థితి మగుటనున్న, ఇంద్రియ లోపమున్న, స్వప్తపరచి యింద్రియమును వృద్ధిచేసి పుష్టిని కలుగ జేయును. మొగతనము లేనివాండ్లకు మొగతనమును కలుగ జేయును. దీని వెల 1-0-0

సప్తకానా:—ఇది యిచ్చిధమున కలిగిన బలహీన మునున్న, నిద్రలో ఇంద్రియస్థితి మగుటనున్న, ఇంద్రియ లోపమున్న, స్వప్తపరచి యింద్రియమును వృద్ధిచేసి పుష్టిని కలుగ జేయును. మొగతనము లేనివాండ్లకు మొగతనమును కలుగ జేయును. దీని వెల 1-0-0

జ్వర హరి

దీనియొక్క నామధేయము తెలుపుచియే జ్వర మును హరించుట కిది సాటిలేనియెను. మరేయో (విష వా (యుజ్వరములను, విడిచి విడిచి వచ్చు జ్వరముల కును యెత్తింది. కొన్ని వుచ్చుకొనుటవల్ల కలుగు చెబ్బరలు జ్వరహరివల్ల కలుగవు. కాబట్టి దీనిని విచ్ఛయ ముగ జ్వరముందు సుఖమునుండును యీ ఔషధము పుచ్చుకొనిన యేలాటి చెబ్బర జ్వరమైనను బొత్తిగా నిలిచిపోవును.

ఈ ఔషధమును గూర్చి వ్రాసిన ఆశేటలలో నొకరి యొక్క ఉత్తరము:—

వకీలు (అటార్ని-అట్-లా) హంరామ్ పాండు రం గారు వ్రాసిరి:—వియొక్క జ్వరహరి జ్వర ములను కుదుర్చుటయుండు ఆమోఘమైన ఔషధ మని మిక్కిలి సంతోష పూర్వకముగా తెలిపించెదను. వర్షా కాల మారంభమందు సాల్ ఫెట్టలో నుండు నా గ్రామ ములలో హారీలకు అంటుజ్వరము వ్యాపించి పీడించు చుండగా, హెన్రీ వారియొక్క జ్వరహరినికొని జ్వర పీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే పీడనము స్వస్థత చెందిరి.

ఇప్పుడే ఒకసీసాను కొనుము.

ప్రతి ఔషధపాపులలోను వర్తకుల వద్దను దొరకును సీసాఒకటికి వెల అ. 8, రు. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

హెన్రీ వారియొక్క జ్వరహరినికొని జ్వర పీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే పీడనము స్వస్థత చెందిరి.

హెన్రీ వారియొక్క జ్వరహరినికొని జ్వర పీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే పీడనము స్వస్థత చెందిరి.

టెక్సే, వాడక్ అందు కంపెని, ఏజెంట్లు, 15, అరమనకార వీధి, మదరాసు.

(1122)

Agents: Oakley, Bowden & Company,

15, Armenian Street, MADRAS.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యె దాంద్ర మహాజనసభలయందలి సభాస సభాసభ్యులు, సభాసభ్యులు, యువసభ్యుల ములు, వారి చిత్రపటములు, సభా సభ్యులములగువు. వెల రు. 1-8-0. పోస్టేజీవేలు.

ఆంధ్ర త్రి కా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు.

ఆత్మజ్ఞానా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మజ్ఞానా.

దయ్యముల వచ్చానమును గురించిన కాత్రినాచర్చి గ్రంథకర్త:— డా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.

చిన్ననైజా చక్కని గ్రంథము. వెల ౦. 8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

హాట్లవాడ్స్ 212, మదరాసు.

నీచ భాగ్యవంతుడ వగుకుట

నే నొక మార్గమును చూపవచ్చునా? అట్లయిన

“ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము” ఈ అపూర్వ గ్రంథ ములో జన్మనీ గారడి, యోగద్యుష్టి, సభకట్టు, పరకాణ ప్రవేశవిద్య, వాయుజేగ మనో వేగము, హస్తలాభము, ఇండ్ల ము ఇంద్రజాలము, క్రియాసాధనము, మంత్రకాస్త్రము, భూతి వైద్యము, యంత్రములు, ఆమెరికావారి చిట్టచేత తమాసా, విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని నూయ ముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, తీరముతో సమాధి యగుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, రక్తరేములేని కలకాయజేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంతలు కట్టుకొని చూడమందా వస్తువులపేర్లు చెప్పట, భూమిపయిన గజము యెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిర్మాధారముగా నిల్పుట మొద లగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన

నీచ ఆత్మన్యుకముగా మేజర్ చేయగలవని గాథరంటి యిచ్చు చున్నాను. ఈ పుస్తకమును అచ్చువేయుట ఈ నెల ఆఖరుకు పూర్తియగును. ఈ గ్రంథమును ఇతిరులకు 15 రూపాయలకు అచ్చువేయును. ఈ గ్రంథము నే (ధరభాన్తుదాసులకు) రు. 4 ల కే ఇవ్వబడును. ధరభాన్తుదాసులుగా చేసినారు తమ ధరభాన్తు దోహద 1 రూపాయ మాత్రము మహాత్మ్యరద్యాగా తక్షణ మే యీ క్రింది విలాసమునకు పంపించి తమ పేరును రిజిస్టరు చేయించుకొనినవో అట్టివారికి ఈ పరమరహస్యమైన గ్రంథ మును మిగత రు 3 లకు వి. టి. క పంపబడును. (834-984) పి.ఆర్. జనార్దనం నామము, బంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

ఇనాం! ఇనాం!! ఇంగ్లీషు లీవర్ గడియారము

(1241)

ఈ చిన్న గడియారము మిగుల మేల్తే నది. చూచుటకు అందముగా నుండును. ఇండియా జేతమంతటను ప్రఖ్యాతి పొంది యున్నది. ఈ నెల లోగా తెప్పించుకొను వారికి మేల్తేన ఫౌంటన్ పేనా బహు మాన మిచ్చెదము. త్వరపడు. గడియారము ఒకటికి బహు మానముతో రూ. 8-8-0. 4 సంవత్సరములు గ్యారంటీ. మేల్తేన ముంతేలి గడియారముతోలపట్టోసనా రు.5-12-0. మేల్తేన ముంతేలి గడ్ మెటల్ గడియారము 7-0-0

W.R. Triumph & Co, 24, Bunder, St, Madras.

స్వదేశ బిసత్తులు.

స్వదేశీయము రుచికరము బలకరము. ఆంధ్రదేశీయన ఆంధ్రులకొరకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయుచుండు.

చక్కెరరీ పాను 1-కి రు. 0-10-0
చప్పనివి పిల్లలకు కోగుల ముపయోగించునవి పాను 0-12-0
అల్లంవి పాను 1-కి 0-12-0
బాదంవి పాను 1-కి 0-14-0

మాదిరికయి నాలుగురకములు కలిపి, ఒకపాను బిస్కత్తులు రు. 1-8-0 లకు నీ. పి. గా పంపబడును.

ఆరణా తహాలిల్లకు పంపినవారికి క్యాటలాగు పంపబడును.

స్వదేశసామానుల అంగడి 1207 నెం. 25, రంగనాయకులపేట, నెల్లూరు.

హనుమాన్ గ్లాసు సిమెంటు

దీనిని క్రొత్తగా బెంగులూనునాస్త్రవులు చక్ర వర్తిగారు కనిపెట్టిరి. మేమే సోలు యేజంట్లము. ఇక బాడీలు, చిమ్మీలు, పింగాణి గిన్నెలు బ్రద్ద లగునను భయము నవసరము లేదు. మై నుదహ రింపబడిన సిమెంటుతో అతికిన అతుకుకొనును. న్యూ ఇండియా కార్యాలయమువారు దీనిని వాడి యున్నారు. దీనిఉపయోగమును చూచి అచ్చెరు వైచిరి. ఒక అర్ధరూపాయకు ఒక బుడ్డి వచ్చును. 100 గజావస్తువులను అతుకవచ్చును. క్రొత్తవస్తు వులను కొని సొమ్మును వృధగ వాడుచేసుకొనుట కంటె ఈసిమెంటును కొనుక్కొనును. ఒకమారు ఉపయోగించిన తరువాత దీని యావశ్యకత మీకే తెలియను. హిందూదేశీయంతను బర్మా, ప్రియ టు సెటిలుమెంటు, సింహళములలో సలు యేజం టులు కావలయును. ఏజంట్లుగ నుండగోరు వారు యిట్లు వ్రాసికొనవలయును.

దిస్వదేశీ ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్, (962)

కంబీవరం

<p>మలబద్ధమునకు మంచిమందు</p> <p>క రో లా.</p> <p>వాసనలేదు, ఏరుచిలేదు, ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదులు గావు, దినము కాలగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గ అయ్యేలాగున గర్భ శోధన గావించును.</p> <p>1 పాను, 1 పాను సీసాలు సీసా 1-8 వెల రు. 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>శ్రీ జరు గా రి లీవరు టానిక్.</p> <p>వైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల బొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్యమువలన గలుగు జాధలకును, అలసతికును, అకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.</p> <p>సీసా వెల రు. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హట్టి.</p> <p>ఎరుపుగా నున్నను నెరసి నను నెంట్రికలను తయారుమే మిసమినలాదు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ధ లి త ము తాశ్వతము.</p> <p>ఈ ఫ్యాల్యూషన్ పై పెట్టె 1-8 రు. 2-0-0.</p>
--	--	--

W. E. SMITH & Co., Ltd   **డబ్లియు. జి. స్మిత్ అండు కో.,**
Pharmaceutical Chemists & (లిమిటెడ్)
Druggists, Mount Road, మందులవ్యాపారులు, మాంట్ రోడ్డు
MADRAS. మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీపత్రిక వేరునుదాహరించ గోరెదము   368

వాదాసీదీతులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

అపరీక్షిత రక్తమువలన జనించు వాద్యములకు కిరీటువంటి వందు. వరువులను, మచ్చలను, గండమాలలను తుడ్డను, ప్రాంతవోపులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శ క్తివంతమైన రక్తకు పు కాారిణి   (25)

కనావధిసార్వభౌమ గణ మిచ్చుట నిగ్గులేయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరముగందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాల్చెనంబంధమును నోవ్వలను పోగొట్టి రక్తమును కుద్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 18 రోజులవరకు మందులకు 4 షెన్సుల బుడ్డిలో అమృతమును.

ప్రాప్తియగును: **పి. డి. సావంత్. 144, ఫనస్ వాడి. నెం 2 బొంబాయి.**
Proprietor P. D. SAVANT, Farnaswadi. No. 144, No. 2. BOMBAY.

విశ్వామిత్రీ ప్రశంస   అంధ్ర వర్షకళాశాల-నిర్వాహక వ్యక్తి.

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.   ఇది శ్రీయుత కట్టనంది రామలింగారెడ్డి గారిచే

వెల 0-4-0 పోస్టల్ అధికము.   వ్రాయబడినది. 18 (1888-1900) వాస్తవ ప్రత్యేకము

అంధ్రవర్షికాకార్యాదము 7, తంబుళెట్టి పేడి, మదరాసు.

మో స పో కు డు

తుప్పుపట్టినయిండ్లకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మూసపోకుము. అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

జెయిలెన్ డెక్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సాల్యూషన్."

Willes Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పలకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా పైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపలవారు పల్లికు వర్షువారు బాగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజెట్టు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్కుస్,
 తిపాలపెట్టె నెం. 55కి రు,
 339   **మదరాసు**

పై కామ్యూజిషన్ గోరునప్పుడు ఈపత్రిక వేరుకూడ నుదాహరించ గోరుచున్నాము.

1 ఆంధ్ర సంరక్షణ:—ఒక సంధిక (అనేకసూత్ర విషయములగు తెనుగుగంధముచక్కనివ్యాసములు.) 0-1-0

2 వర్ణావశ్యకత:—(వర్ణావశ్యకత త్వమును గరతలా మలకముగా బోధించును. జాతిజ్యేషములకు మందు. మతాభి మానులకు విందు.) (1218) 0-8-0

3 జన్మాంతరము:—(పూర్వోత్తరజన్మలకు పాధిం చును. నరకభీతిని పొధించును.) 0-8-0

పోస్తుక్యము పేరు:— ఇల్లా వ్రాయుడు:—

కాకినాడ } గోవిందరాజు మారశ్చంద్రదావు.
 గోదావరి జిల్లా }

విక్రయమునకు

తెక్ లో ప్రక్కన కుత్తాలలో మాగాణి భూములు ఖంగాళా కట్టుకొనటకు వీలైనది.

ఇతర విషయములకు నారాయణ గురువయ్యతెట్టి యెట్టేలు మానేజరుకు వ్రాసి తెలిసికోవచ్చును. 1229

నెం 188, ఆదియప్ప వాయునిపేడి, మద్రాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్స్ డిపో,
 మహాలక్ష్మి రోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు వ్యాపారమున కుపయోగపడును. కావ్యములు, ఇతివృత్తములు, చాక్లరు, అచంట-అడ్మినిస్ట్రేటివ్, బి. ఏ. ఎం. బి. ఐ. ఎం. (946-887) మొదలగునవి.

అమృతార్ణవ అవలేష్వాము.

ఈలేష్వాము రక్తమును శుద్ధిచేసి వీర్యమును హెచ్చించి బలమును కలిగించి యుష్టకరుణము. నేని శత్రు కాళి మంటు పోగొట్టును. పెదదంతు చుట్టచేసి శరీరమునకు తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘాయు, భేదులు, కలనోష్ణి, రొమ్మునోష్ణి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.

219 అర్థపాను దబ్బి 1-8 రు. 2-0-0.

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,

అతంత్యరము 157, ప్రాజెక్టు, మద్రాసు.

పాత్యపు వేంకటాచల   594

పండితులవారి సిద్ధాంతధర్మములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రం విప్లవజనకు పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను అక్షలకొలది సేసాలు విక్రయించుచున్నామి.

ఇండియావారు మాత్రమే క క; బల్బా, సిల్కెట్, మలియన్ట్, గోనా, ఫీజీ, ఐలెండ్, ఈస్ట్రాఫీకా, మున్నగు ప్రదేశములవారు మాద వి సిద్ధాంతధర్మమును, ఈ పద్యము గించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయిక లోకామయహార" కస్తూరి మాత్రం సీసా మీ యంట నున్నదియె, మాటికి కైదులు సమయమును, నిరీక్షించి, ముద్ర పెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శరీరము, శరీరావయవము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మూర్ఛము, మలబద్ధకము, దగ్గు, నెజనునోష్ణి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు (బుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాంతధర్మ సేవనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో ననేకవిధముల లక్షనట్టియు సువయోగకరములగు కర్మాటక మూలకములందెయి యావధియును తయారు చేయుచుండును.

విప్లవజన యావ్యాపార మిదము, ప్రతి సేసా విప్లవము గించును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసేసాలో నూడి యుండును. 250 మాత్రమున సీసా 4 మాత్రము మాత్రము.

6 సేసాలు వారమున కెక్కించుకొను మూల ఇచ్చుకొనేది   రూ. 1-5-0

12. సీసాలూకవారి పోషక   3-12-0

25. సీసా భాగము   1-0-0

సమస్తరోగములకు మూర్ఛ నున్నది   4-0-0

పీచు కిడ్నీవధియును పోరవును.

వివరములు:—ప్రతి సేసా మునుపేర్చుకొనుట.

